Tori Valla Teataja

TORI VALLA LEHT NR 6 (106) 2026

Valla tublimad pälvisid tunnustuse

HERVE MERIVALD
TORI VALLA HARIDUSJUHT

4. juunil kogunesid Sindi seltsimajja vallavanema vastuvõtule Tori valla silmapaistvaimad õppurid ja nende juhendajad.

Noorte saavutuste sekka kuuluvad heade õpitulemuste kõrval nii maakondlike kui ka üleriigiliste olümpiaadide, konkursside ja spordivõistluste esikolmikukohad, peegeldades nende pühendumust, sihikindlust ja laia silmaringi.

Tunnustust väärt noori õpib valla kõigis koolides: Are koolis, Tori ja Sauga põhikoolis, Sindi gümnaasiumis, Tammiste lasteaed-algkoolis ning Sindi muusikakoolis.

Erilise tunnustuse pälvisid õpetajad ja juhendajad, kelle panus noorte arengusse on hindamatu ja kelle toel on õpilased säravate tulemusteni jõudnud.

Vallavanem Lauri Luur tänas kõiki õpilasi ja juhendajaid pühendumuse, järjepideva töö ja Tori valla hea nime kandmise eest. Tublimatele anti üle kiituskiri ja kinkekaart, juhendajatele aga vallavanema tänukiri.

Vastuvõttu vürtsitasid tsirkusetrupi etteasted.

Vastuvõtule olid kutsutud 123 õpilast, koolijuhid ja 31 juhendajat.

FOTOD: KARMEN KÄRG

Sauga põhikool

Sindi gümnaasium

Sindi muusikakool

Tammiste lasteaed-algkool

Tori põhikool

Are kool

Õpilased

1. Deivid Saal
2. Kusti Kuusik
3. Rasmus Pulk
4. Greete Mai Wasidlow
5. Lili-Marleen Ojamets
6. Andro Pähkel
7. Stig Hiiemäe
8. Hanna-Helena Ojamets
9. Eva Jõemaa
10. Sander Pulk
11. Henry Peedi
12. Liisa Meil
13. Eleriin Viilup
14. Emma Mölder
15. Henrik Peedi
16. Katariina Hiiemäe
17. Martha Närep
18. Johanna Ellen Udikas
19. Stella Miia Vaik
20. Egert Sutt
21. Ralf Tiitus
22. Mairon Erismäe
23. Mirko Pähkel
24. Brett Lillemägi
25. Martin Meil
26. Remy Toom
27. Tristan Afanasjev

Juhendajad

1. Marju Sepp
2. Leelo Lusik
3. Tiiu Rätsep
4. Evely Pajula

Tori põhikool

Õpilased

1. Amalie Ergezinger
2. Andero Aas
3. Loore Kallaste
4. Kairit Tölp
5. Ele-Liis Sohlu
6. Mia Maria Mitt
7. Andra Altmets
8. Anna-Marii Põder
9. Raili Kurm
10. Isabel Täht
11. Roger Viibur
12. Sander-Ati Azojan

Juhendajad

1. Merike Haas
2. Anne Rätsep
3. Piret Jürgenstein

Sauga põhikool

Õpilased

1. Mirabel Chrystelle Jaakson
2. Reiko Lilletai
3. Aron Kivilo
4. Loore Mai Pruul
5. Adrian Sutt
6. Kristella Kajamäe
7. Sofia Smirnov
8. Lisandra Aniste
9. Mirell Müller
10. Britten Adamson
11. Risto Lilletai
12. Loore Tekko
13. Olaf Meri
14. Tuuli Talving
15. Erleen Pärn
16. Markus Kask
17. Raiko Luik
18. Nora Tomson
19. Olivia Bortnik
20. Melissa Väina
21. Annabel Elend
22. Heliis Jasmina Ardel
23. Lisandra Vaikjärv
24. Rosabella Zaitšev
25. Parker Pärn
26. Keira Tomson
27. Helisa Kivi
28. Rasmus Viirmaa
29. Adell Roos
30. Richard Kilm
31. Keron Metsaots

Juhendajad

1. Marika Hoolma
2. Margit Rebane
3. Karolina Toomsalu
4. Robert Kiviselg
5. Anti Kuusk
6. Angela Sinimägi
7. Romet Mihkels

Sindi gümnaasium

Õpilased

1. Henri Pärnoja
2. Mariia Huziienko
3. Hans Mattias Paalimaa
4. Arabella Põder
5. Mia Caroliina Lehtla
6. Mirell Tiitus
7. Getter Viidebaum
8. Reinhold Rebane
9. Hele-Liise Ring
10. Annabel Tamme
11. Kaarel Laidvee
12. Heleriin Hinno
13. Oliver Vaino
14. Milena Nikolajeva
15. Aaron Laanemaa
16. Rico Palmi
17. Kevin Roomere
18. Andreas Lensment
19. Marten Aadamsoo
20. Eneli Eenraid
21. Kertu Järv
22. Eliise Lasn
23. Sebastian Roosaar
24. Martabel Roots
25. Relina Hansumäe
26. Laura Leibur
27. Marta Nõmm
28. David Buna
29. Greete Tammsalu
30. Lisanna Sinisalu
31. Alicia Isabella Sidron

Juhendajad

1. Maia Agar
2. Eneli Arusaar
3. Veronika Uussaar
4. Kristi Soondra
5. Rein Rebane
6. Jelena Oleštšenko
7. Heli Telman
8. Merike Lilleleht
9. Jelena Kuvšinova
10. Raili Juss

Tammiste lasteaed-algkool

Õpilased

1. Villem Väljamäe
2. Jonas Aus
3. Rico Noormägi
4. Aleksander Pikla
5. Sofie Hansen
6. Lisell Kuru
7. arl Asger Saare
8. Daniel Martin Aaste
9. Merel Platais
10. Silvia Reek
11. Triinu Kaldoja
12. Jonnaliisa Soovik
13. Mirtel Veskimägi
14. Klaudia Hani
15. Simon Raiesmaa
16. Lucas Mateo Kauber
17. Karel Reemer
18. Meribel Rahnel
19. Evan Vender
20. Helely Hunt

Juhendajad

1. Kai Kukk
2. Anu Nõmm
3. Nele Jürimaa
4. Helen Eeskivi
5. Ave Purre

Sindi muusikakool

Õpilased

1. Liisa Mägi
2. Siim Ako Soolo

Juhendajad

1. Anu Mänd
2. Elo Kalda

VOLIKOGU ISTUNGIL

18. juunil

1. Muudeti järgmisi määrusi:
   - Tori valla arengudokumentide menetlemise kord,
   - Tori vallavalitsuse põhimäärus,
   - Tori valla raamatukogu põhimäärus,
   - sotsiaaltoetuste määramise ja maksmise kord.
2. Võeti vastu Eametsa külas Melluka-Allani katastriüksuse detailplaneering.
3. Võeti vastu Eametsa külas Tulika tee 1 ja 12 ning Meelespea tee 2 kinnistu detailplaneering.
4. Tunnistati kehtetuks Sindi linnas Pärnu mnt ja Põhja tn vahelise maa-ala detailplaneering.
5. Otsustati omandada Tori vallale tasuta Sauga alevikus Lauka tee 4 ja Tehnika 5 jagamisel tekkiv ligikaudu 3343 m² suurune transpordimaa sihtotstarbega katastriüksus ning Tehnika 5 ja Tehnika 7 jagamisel tekkiv ligikaudu 1014 m² suurune transpordimaa sihtotstarbega katastriüksus koos nendel paiknevate detailplaneeringu kohaselt välja ehitatud rajatistega.
6. Otsustati omandada Indrek Küttiselt Tori vallale tasuta Eametsa külas Marjapõllu katastriüksuse ja Liisapõllu katastriüksuse jagamisel tekkivad katastriüksused koos nendel paiknevate detailplaneeringu kohaselt välja ehitatud rajatistega.
7. Otsustati seada tähtajatu ja tasuta sundvaldus Tori valla kasuks Tammiste külas Pikka tee 1, 3, 5, 7, 8 ja 9 ning Kolde tee kinnistule Pikka tee avalikuks kasutamiseks määramise eesmärgil.
8. Otsustati lõpetada Sindi linnas Kooli 6 korteriomandid ja korteriühistu ning likvideerijaks määrati Jaanika Ainsar. Tori vallavolikogu 21.05.2026 otsus nr 53 „Korteriomandite ja korteriühistu lõpetamine“ tunnistati kehtetuks.
9. Informatsioon:
   - Pärnu – Euroopa kultuuripealinn 2036,
   - arupärimine vallavanemale seoses Tammiste metsade kohaliku kaitse alla võtmise menetlusega.

VALLAVALITSUSE ISTUNGITEL

28. mail

1. Tunnistati minikonkursil „IT-seadmete rentimine“ edukaks osaühingu Digistep pakkumus 37 122 eurot (lisandub käibemaks).
2. Tunnistati väikehankes „Sindi lasteaia välimänguala projekteerimine ja ehitamine“ edukaks osaühingu Unaflor pakkumus 33 500 eurot (lisandub käibemaks).
3. Kinnitati Tori valla 2027. aasta eelarve koostamise lähtetingimused.
4. Kinnitati 11-liikmeline Tori valla kriisikomisjoni koosseis.
5. Nõustuti Valistre dolokivikarjääri rajamise ja töötamisega kaasneva keskkonnamõju hindamise aruandega tingimusel, et aruannet täiendatakse valmistoodangu väljaveoteede alternatiivsete lahenduste käsitlemise ja nendega seotud mõjuga ning kavandatakse teine väljaveotee.
6. Anti nõusolek osaühingule Riisaluha kallasraja tõkestamiseks Riisa külas Kangru kinnistul loomade karjatamise eesmärgil.
7. Rahuldati aktsiaseltsi Eesti Keskkonnateenused taotlus korraldatud jäätmeveo teenustasusid muuta.
8. Moodustati restaureerimistoetuse andmise korra raames esitatavate taotluste hindamiseks kuueliikmeline komisjon.
9. Nõustuti katastriüksuste moodustamisega Tori vallavalitsuse 14.01.2026 korraldusega nr 14 kehtestatud Ave kinnistu detailplaneeringu alusel ja määrati moodustatavate katastriüksuste lähiaadress ja sihtotstarve. Moodustatakse neli elamumaa krunti, kaks transpordimaa krunti ja üks maatulundusmaa krunt.
10. Muudeti Eametsa külas asuvate, riigile kuuluvate Jahu ja Kaneeli katastriüksuse sihtotstarvet. Sihtotstarbe muutmisega antakse mõlema katastriüksuse Eametsa liivakarjääri mäeraldise teenindusmaa osale mäetööstusmaa sihtotstarve.
11. Muudeti Are alevikus 13 katastriüksuse lähiaadressi.
12. Määrati Kilksama külas asuvate liikluspindade kohanimedeks Tootmise tee ja Purutule tee.
13. Anti välja projekteerimistingimused Sindi linnas Kooli 4a kinnistule teenusmaja rajamiseks ja selleks vajaliku ehitusprojekti koostamiseks.
14. Anti välja ehitusluba
    - püstitada Nurme külas Tanni kinnistule abihoone;
    - püstitada Are alevikus Kuuse 1 kinnistule üksikelamu;
    - rajada Sauga alevikus Tehnika 1 kinnistule vedelgaasimahuti ja välisgaasitorustik.
15. Anti välja avaliku ürituse luba
    1. mittetulundusühingule Terve Are „Are pargijooks 2026“ korraldamiseks Are mõisapargis;
    2. mittetulundusühingule RC Sauga mudelautode Eesti meistrivõistluste 1. etapi 1/5 Large Scale ja 1/8 korraldamiseks Sauga alevikus Tehnika 2 kinnistul 6. juunil;
    3. Tori valla kultuurikeskusele tänavapikniku ja rõõmsate laste peo korraldamiseks Are alevikus Are huvikeskuse õuel 28. mail;
    4. Tori valla kultuurikeskusele Sindi lastekaitsepäeva korraldamiseks Sindi linnas noortekeskuse esisel platsil 1. juunil ja rõõmsate laste festivali korraldamiseks Tori rahvamaja ümbruses 30. mail;
    5. täisühingule Retro Punkt „Jaaniõhtu Kilksamal“ korraldamiseks Kilksama külas Arrukase kinnistul 23. juunil;
    6. mittetulundusühingule Sindi Ultrad B-tasandi II jalgpallimängu tarbeks Sindi linnas Kesktänav 7 staadionil 7. juunil.
16. Otsustati rahastada valla eelarvest kahe lapse lapsehoiuteenuse kohatasu.
17. Muudeti Tori valla sotsiaalkeskuse tasuliste teenuste hinnakirja, lisades „1.5 Sooja toidu kojukande maksumus eakatele ja vähekindlustatud isikutele“:
    - supp (500 ml) – 2,50 eurot portsjon
    - praad (500 g) – 4,50 eurot portsjon
    - magustoit (400 ml) – 2,50 eurot portsjon.

3. juunil

1. Anti luba mittetulundusühingule Eesti Lipu Selts Eesti lipu päeva korraldamiseks Sindi linnas Sindi gümnaasiumi juures 4. juunil.
2. Otsustati eraldada varjumiskohtade rajamise toetus kahele korteriühistule, mis on esitanud kuludokumendid. Tori vallavalitsus otsustas toetada „Teeme ära“ talgute raames esimest kümmet korteriühistut varjumiskohtade rajamisel kuni 250 euroga.
3. Otsustati eraldada neljale vabaühendusele ürituse korraldamise toetust. Üks taotlus jäeti rahuldamata.
4. Anti otsustuskorras kasutusse Sindi linnas asuv aiamaa.
5. Anti välja projekteerimistingimused Nurme külas Lille kinnistule kahe PVC-laotelgi püstitamiseks ja selleks vajaliku ehitusprojekti koostamiseks.
6. Anti välja ehitusluba
   - Niidu külas Luha tee 4a kinnistul olevat suvemaja laiendamiseks;
   - Urge külas Lillemanni kinnistule puurkaevu rajamiseks;
   - Murru külas Roigulauda kinnistul päikeseelektrijaama elektrisüsteemi muutmiseks;
   - Urge külas Tuuliku alajaama kinnistule alajaamade ja akusalvestussüsteemide paigaldamiseks;
   - Tammiste külas Saluste tee 9 kinnistule üksikelamu püstitamiseks;
   - Eametsa külas Nurmela tee kinnistule ühisveevärgi külmaveetorustiku rajamiseks;
   - Elbu külas Farmeri kinnistul söötade etteandmise ruumi lammutamiseks;
   - Tammiste külas Murelipuu 15 kinnistule üksikelamu püstitamiseks;
   - Tammiste külas Piibelehe 6 kinnistule kinnise soojussüsteemi puuraukude rajamiseks.
7. Võeti vastu määrus „Munitsipaalkooli direktori atesteerimiskomisjoni moodustamine ja töökord“, millega kehtestatakse Tori valla munitsipaalkoolide direktorite atesteerimiskomisjoni moodustamise ja töökorralduse põhimõtted.
8. Otsustati rahastada valla eelarvest kolme lapse lapsehoiuteenuse kohatasu.
9. Volitati sotsiaaltöö spetsialisti Tori vallavalitsuse esindajana täitma täisealise isiku kõiki eestkostja ülesandeid.

10. juunil

1. Tunnistati riigihankes „Tori valla avalike teenuste arendamine (5)“ vastavaks ja edukaks osaühingu KSMS pakkumus 67 592 eurot (lisandub käibemaks). Lükati tagasi osaühingu Data AD pakkumus kui hankedokumentidele mittevastav (põhjendamatult madal) pakkumus.
2. Anti otsustuskorras kasutusse kaks aiamaad Sindis.
3. Moodustati heakorrakonkursile esitatavate taotluste hindamiseks kaheksaliikmeline komisjon, mille esimees on abivallavanem Signe Rõngas.
4. Kinnitati kaheksa restaureerimistoetuse saajat, üks taotlus jäeti rahuldamata.
5. Anti välja korraldus isikliku kasutusõiguse seadmiseks.
6. Nõustuti Kilksama külas Graanuli, Saeveski ja Looga katastriüksuse liitmisega, määrati liitmise tulemusel moodustatava katastriüksuse lähiaadressiks Purutule tee 1 ja sihtotstarbeks 100% tootmismaa.
7. Nõustuti Kilksama külas Poeg 45 ja Veehoidla katastriüksuse liitmisega, määrati liitmise tulemusel moodustatava katastriüksuse lähiaadressiks Tootmise tee 2 ja sihtotstarbeks 100% tootmismaa.
8. Nõustuti Kilksama külas Poeg 46 ja Katlamaja katastriüksuse liitmisega, määrati liitmise tulemusel moodustatavate katastriüksuste lähiaadressiks Tootmise tee 6 ja sihtotstarbeks 100% tootmismaa.
9. Anti välja neli korraldust sundvalduse seadmiseks.
10. Otsustati anda ehitusluba
    - Suigu külas Villema kinnistule puurkaevu rajamiseks;
    - Levi külas Nuudi kinnistul abihoone ümberehitamiseks elamuks;
    - Sindi linnas Tedre 13 kinnistule üksikelamu püstitamiseks;
    - Kilksama külas Haaviku tee 6 kinnistule üksikelamu püstitamiseks;
    - Tammiste külas kolmel kinnistul ja Kilksama külas ühel kinnistul gaasitorustiku ümberehitamiseks;
    - Nurme külas Pakketsehhi kinnistule puurkaev rajamiseks;
    - Eametsa külas Naaritsa tee 7 kinnistule üksikelamu püstitamiseks;
    - Eametsa külas Naaritsa tee 12 kinnistule kinnise soojussüsteemi puuraukude rajamiseks;
    - Urge külas Lillemanni kinnistule üksikelamu püstitamiseks.
11. Võeti vastu määrus „Munitsipaalkooli direktoriga arenguvestluse läbiviimise kord“, mis reguleerib arenguvestluse ettevalmistamist, elluviimist ja tulemuste dokumenteerimist.
12. Võeti vastu määrus „Munitsipaalüldhariduskooli hoolekogu moodustamise kord ja töökord“.
13. Volitati lastekaitsespetsialisti Tori vallavalitsuse esindajana täitma alaealise isiku kõiki eestkostja ülesandeid.
14. Otsustati muuta alates 17.08.2026 Tori vallavalitsuse struktuuri ja teenistujate koosseisu ning nimetada haldusjuhi ametikoht ümber projektijuhi omaks.

17. juunil

1. Otsustati sõlmida hankeleping riigihankes „Tori valla avalike teenuste arendamine (5)“ osaühinguga KSMS 67 592 eurot (lisandub käibemaks).
2. Otsustati sõlmida töövõtuleping osaühinguga ARC Projekt Sindi raudteejaama energiatõhustamise projekteerimistöödeks maksumusega 38 300 eurot (lisandub käibemaks).
3. Tunnistati avaliku sõitjateveo teenindamise otselepingu sõlmimiseks korraldatud hankes edukaks osaühingu Presto pakkumus ja otsustati sõlmida leping.
4. Anti luba Tori valla kultuurikeskusele Tori valla jaanitulede korraldamiseks Ares, Toris, Tammistes ja Sindis.
5. Anti luba mittetulundusühingule Sindi Ultrad B-tasandi II jalgpallimänguks Sindi linnas Kesktänav 7 staadionil 21. juunil.
6. Anti luba mittetulundusühingule Pärnu Piirkondlik Koertekasvatajate Klubi „Pärnu Dog Weekend 2026“ korraldamiseks Eametsa külas Pargiraja kinnistul 3.–5. juulil.
7. Anti otsustuskorras kasutusse aiamaa Sindi linnas.
8. Otsustati rahuldada 2026. aasta hajaasustuse programmist toetuse saamiseks esitatud 36 taotlust. 13 taotlust jäeti rahuldamata.
9. Kinnitati heakorrakonkursi „Kaunis kodu“ võitjad ja määrati auhinnafond.
10. Anti välja korraldus seada hüpoteek ja taotleda isikliku kasutusõiguse seadmist.
11. Anti välja korraldus sundvalduse seadmiseks.
12. Nõustuti Piistaoja külas Laiakivioja katastriüksuse jagamisega, määrati jagamise tulemusel moodustatavate katastriüksuste lähiaadressid ja sihtotstarbed.
13. Nõustuti Tammiste külas Kivilille tee 9 ja 10 katastriüksuse liitmisega, määrati liitmise tulemusel moodustatava katastriüksuse lähiaadressiks Kivilille tee 9 ja sihtotstarbeks 100% elamumaa.
14. Otsustati anda välja projekteerimistingimused
    - Sindi linnas Ploomi 18 kinnistul oleva aiamaja laiendamiseks elamuks ja selleks vajaliku ehitusprojekti koostamiseks;
    - Are alevikus Kuuse 1 kinnistule elektriliitumise rajamiseks ja selleks vajaliku ehitusprojekti koostamiseks.
15. Otsustati anda ehitusluba Tammiste külas Suur-Kaare 14 kinnistul aiamaja ümberehitamiseks ja laiendamiseks.

Tori valla tegemistest vallavanema pilgu läbi

LAURI LUUR
TORI VALLAVANEM

Külm kevad seljataga, on käes aasta kõige valgem aeg. Kuid enne suurt suvepuhkuste aega võib lugejat huvitada, kuidas edenevad valla tegemised ning kas üks või teine talle oluline asi saab ikka tehtud. Annan lühikese ülevaate olukorrast Tori vallas.

FOTO: KARMEN KÄRG

Viimase aja suur murekoht on koolihooned. Kõige paremas seisus on Are koolimaja, mis rekonstrueeriti 2009. aastal, kuid sealt edasi on olukord kesine. Tori koolil oli puudulik ventilatsioon ja hoone oli igatpidi väsinud, aga seis paraneb peagi. Sindi vajab samuti kapitaalset rekonstrueerimist, kuid vähemalt jätkub seal õppetegevuseks ruumi. Tammistes puudub üldse koolihoone. Sauga kool on liiga väike ja Sindi muusikakoolil puudus alles hiljuti enda maja.

Oleme aastaid tegutsenud selle nimel, et koolimajade seisu parandada. Kõike korraga ei jaksa, kuid kolme kooliga astume sel aastal suure sammu edasi.

Sindi muusikakool sai enda käsutusse kiriku vastas asuva Pärnu mnt 23a hoone. Oleme pikka aega otsinud võimalust rajada päris uus muusikakooli maja, kuid kitsastes oludes tegime otsuse korrastada olemasolev hoone. Usun, et sai mõneks ajaks hästi. Väliselt vajab hoone küll sättimist, kuid vähemalt on kindel koht ja ruumimure suuresti lahendatud.

Teiseks saab uue kuue ja sisemuse Tori kool. Meil õnnestus saada riigi tugiteenuste keskuselt 1,3 miljonit eurot toetust energiatõhususe ja sisekliima parandamiseks. Valla eelarvest tuli juurde lisada 1,7 miljonit eurot ning sügisel alustavad lapsed õppeaastat juba värske värvikihi saanud majas.

Kolmandaks käib Tammiste algkool-kogukonnakeskuse rajamine Tammiste lasteaia kõrvale, mis valmib käesoleva aasta novembris. Selle investeeringuga saab algkool päris enda ruumid ning kohalikud raamatukogu, noortekeskuse, võimla ja ruumid kogukonnategevuseks. Ehitus kokku maksab ligikaudu üheksa miljonit eurot, millest toetustega on meil õnnestunud katta veidi üle kahe miljoni.

Tänavune on märgiline, sest meie aastatepikkune ettevalmistus kannab vilja ja kolm koolimaja saavad nüüdisaegsed ruumid. Teisalt paneb see valla muu tegevus- ja investeerimisvõime üsna kriitilisse seisu ning aasta lõpuks on valla laenukoormus maksimumi lähedal. Peame lähiaastate investeeringute ja tegevuste mahu hoidma tagasihoidlikumana, et viia laenukoormus alla.

Mida toovad järgnevad aastad? Kuna eelarve on tagasihoidlik, saame valdavalt teha seda, milleks oleme Euroopa Liidult toetust saanud. Suurematest plaanidest on kavas kergliiklusteede võrku arendada, rajada kaks sotsiaalvaldkonna teenusmaja ning jäätmete kogumispunktid ja muud väiksemat. Samuti on kavas tasapisi kasvatada teedeinvesteeringute mahtu ja korrastada tänavavalgustus. Ning meeskond saab asuda ette valmistama uue Sauga koolimaja ehitust Sauga alevikku, kus praeguste teadmiste järgi algab ehitus 2032. aasta paiku.

Algatati Sepa kinnistu detailplaneering

Tori vallavolikogu algatas 21. mai 2026 otsusega nr 46 Urge külas Sepa kinnistu detailplaneeringu koostamise ja keskkonnamõjude strateegilise hindamise.

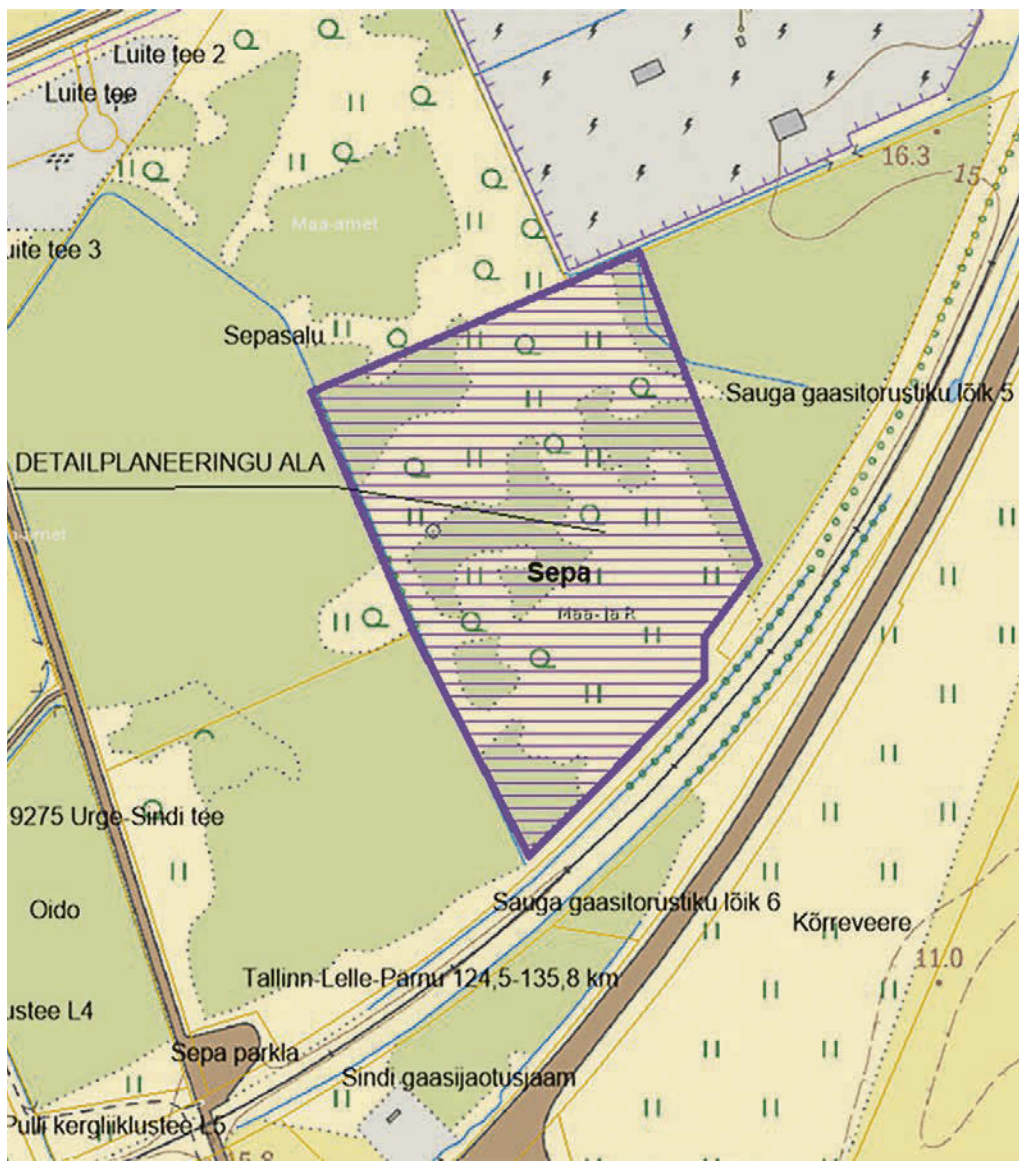

Planeeritav ala asub Tori vallas Urge külas Sepa kinnistu keskosas (katastriüksuse tunnus 73001:007:0289, katastriüksuse pindala 121 185 m², sihtotstarve maatulundusmaa 100%). Planeeringuala suurus on ligikaudu 5,3 ha. Juurdepääs planeeringualale on kavandatud riigiteelt 19275 Urge–Sindi.

Planeeringuga kavandatakse Sepa kinnistule määrata tootmismaa juhtotstarve ja ehitusõigus kuni 500megavatise soojusvõimsusega gaasielektrijaama püstitamiseks koos selle juurde kuuluvate hoonete, seadmete, rajatiste ja taristuga. Detailplaneeringuga antakse ka kogu planeeringuala ulatuses tehnovõrkude (küte, vesi, elekter, kanalisatsioon, side) ja rajatiste, heakorrastuse, haljastuse, liikluskorralduse ja parkimise põhimõtteline lahendus. Tegu on piirkonnas nii olulise ruumilise mõjuga kui ka tähtsa avaliku objektiga. Detailplaneeringuga ettenähtav tegevus on suunatud Eesti elektrisüsteemi varustuskindluse tugevdamisele, aitamaks leevendada juhitava elektritootmisvõimsuse puudujääki ja suurendada energiasüsteemi paindlikkust.

Kehtivas Sauga valla üldplaneeringus on ala määratud perspektiivseks tootmise maa-alaks. Praegusel juhul on seega tegu üldplaneeringukohase detailplaneeringuga. Üldplaneeringu järgi on olulise ruumilise mõjuga ehitise rajamiseks, juhul kui sellise asukoht on määratud üldplaneeringus, vaja koostada detailplaneering.

Planeeritava ala katastriüksus piirneb Sepasalu (73001:007:0092), Sindi alajaama (73001:007:0045), Sauga gaasitorustiku lõigu 5 (73001:007:0149), Tallinna–Lelle–Pärnu 124,5.–135,8. km (73001:008:1188), Sepaparkla (73001:007:0290) ja 19275 Urge–Sindi tee (73001:007:0063) maaüksusega.

Koos detailplaneeringuga algatatakse keskkonnamõju strateegiline hindamine, mille käigus hinnatakse planeeringu elluviimisega kaasnevaid asjakohaseid majanduslikke, kultuurilisi, sotsiaalseid ja looduskeskkonnale avalduvaid mõjusid. Kui detailplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise edasise menetluse käigus selgub, et planeeringulahenduse väljatöötamiseks on vaja lisauuringuid, analüüse, ekspertiise vms, siis tuleb need teha ja planeeringusse lisada.

Planeeringu materjalidega saab tutvuda Tori valla kodulehel https://www.torivald.ee/menetluses-detailplaneeringud.

Lähem info: taastuvenergeetika projektijuht Kalev Mitt, tel 514 3377, e-posti aadress kalev.mitt@torivald.ee.

Külalised nägid meie valla uhkust

KATI SAAGIM
KOMMUNIKATSIOONINÕUNIK

Juuni algul Tori valda külastanud Põltsamaa vallavalitsuse meeskond sai ülevaate meie valla arengusuundadest, olulisematest objektidest ja kohaliku elu korraldusest.

Tori siidritalus tutvuti pereettevõtte tegevuse ja siidritootmisega, mis põhineb kohalikul toorainel ja traditsioonidel.

Tori alevikus ekskursiooni käigus avati piirkonna ajalugu ja tutvustati olulisemaid vaatamisväärsusi, näiteks 170aastase ajalooga Tori hobusekasvanduses said külalised ülevaate Tori hobuse aretusest ja hobukasvanduse rollist nii kultuuripärandi hoidmisel kui ka tänapäevases tegevuses.

Sindis raekojas arutlesid Põltsamaa esindajad Tori valla juhtide ja ametnikega valla juhtimise, teenuste korralduse ja arengusuundade üle.

Tori vallavolikogu esimees Marko Šorin andis külalistele ülevaate Sindi paisu ümberkujundamisest kärestikuks, mille järel tutvuti Baltikumis ainulaadse objektiga kohapeal.

Samuti uudistati sügiseks valmivat Tammiste algkool-kogukonnakeskust.

Külaskäigu eesmärk oli kogemusi vahetada ja head praktikat kahe omavalitsuse vahel jagada, et leida uusi vaatenurki kohaliku elu korraldamiseks ning toetada edasist arengut mõlemas vallas.

Augustis tuleb ülevallaline kodukohvikute päev

ARGO JUSKE
TORI VALLA KULTUURIKESKUSE KUNSTNIK-KULTUURIKORRALDAJA

Laupäeval, 8. augustil 12–22 toimub esimene ülevallaline kodukohvikute päev. Ootame kodukohvikute pidajaid, kel on vähemalt üks neist:

- soov osaleda kodukohvikute päeval;
- võõrustamis- ja istumisvõimalus;
- tahe tutvustada oma kokakunsti.

Hea vallaelanik, ava oma aed kaaskodanikele ja meie külalistele! Kodukohviku väärtused on vahetu suhtlus, uued elamused ja võimalus astuda mõnda kaunisse aeda. Vürtsi saab lisada väikeste ülesastumiste või pererahva talletatu näitamisega – olgu need siis vanad esemed, fotod või mõni kogu. Registreerimisel anna teada, mis kell soovid oma kodukohvikut lahti hoida:

- 12–17;
- 17–22;
- 12–22 (ei ole keelatud kauem lahti hoida).

Registreerimine 4. juuliks: anneli@torikultuur.ee, vilja.alamaa@torivald.ee või argo.juske@torivald.ee.

Registreerimisel lisa järgmine info:

- kohviku nimi;
- aadress;
- kontaktisik;
- kohviku lühitutvustus, võimalusel menüü.

Soovist oma kohvik varem avada palume ette teatada. **Lähem info tel 5335 9496** (Argo).

Jäätmete sortimine tähendab väiksemaid arveid

JANNE SOOSALU
KESKKONNASPETSIALIST

Mida paremini jäätmeid liigiti kogume, seda väiksem on prügiarve. Alates 1. juulist 2026 muutub see vahe eriti selgelt tuntavaks, sest sarnaselt teiste omavalitsustega tõuseb segaolmejäätmete hind Tori vallas.

Loodame, et kõik elanikud on nüüdseks saanud AS Eesti Keskkonnateenuste kirja segaolmejäätmete hinnatõusu kohta.

Muutub segaolmejäätmete hinnastamine, kuid sellega ei kaasne paratamatu hinnatõus, vaid iga majapidamine saab liigiti kogumisega ise panustada sellesse, et jäätmearve püsiks madalam. Kes sordib, maksab vähem. Keskmiselt tuleb segaprügikonteinerisse pandud bio- ja pakendijäätmete eest tasuda neli kuni viis korda kõrgemat tasu kui siis, kui need oleksid liigiti kogutud. Paraku on segaolmejäätmete hulgas sageli just väga palju pakendi- ja biojäätmeid.

Ühes majapidamises tekkivatest jäätmetest moodustab segaolmeprügi päriselt vaid umbes viiendiku. Umbes sama palju on biojäätmeid ning tunduvalt suurem osa hoopis plast-, metall-, klaas- ja papp- ning paberpakendeid, millest annab uusi materjale ja tooteid teha, kui neid eraldi koguda. Kui panna kõik kokku segaolmejäätmete konteinerisse, läheb see materjal prügimäel või põletusahjus raisku. Jäätmereform lõpetab sellise olukorra, sest liigiti kogumine hakkab päriselt ära tasuma ja muutub mugavamaks.

Mida sisaldab segaolmejäätmete konteiner, kui ei sorteeri?

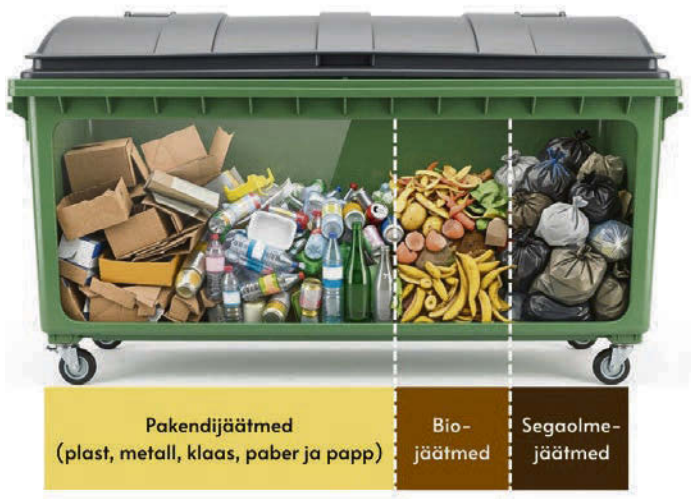

1. juulil muutuvad saastetasud ning jäätmeid tasub liigiti koguma hakata ka neil, kes seda seni teinud pole.

Kuidas saab praegu pakendeid üle anda?

Praegu on Tori vallas pakendijäätmete üleandmine otse majapidamisest vabatahtlik ning teenuse tellimiseks tuleb pöörduda Eesti Keskkonnateenuste poole. Pakendijäätmete üleandmine on tasuta.

Pakendeid saab ära anda ka avalikes pakendipunktides, kuid sageli on konteinerid täitunud. Seetõttu soovitame pakendijäätmed võimalusel üle anda otse teenuse osutajale – Eesti Keskkonnateenustele.

Milliseid muudatusi toob jäätmereform?

Kohaliku omavalitsuse ülesanne on korraldada jäätmete kogumine nii, et vajalikud konteinerid oleksid kodule lähemal ja jäätmeid üle anda lihtsam. Kortermajade juures on edaspidi üldjuhul neli konteinerit: segaolmele, biojäätmetele, paberile ja kartongile ning plast- ja metallpakendile. Klaaspakendi kogumise lahendus sõltub piirkonnast.

Eramajade juurde tuleb vähem konteinereid. Biojäätmeid võib jätkuvalt ise kompostida. Pakendite üleandmiseks võib kasutada pakendikotti.

Mõnes piirkonnas jäävad alles ka avalikud pakendikonteinerid. Seal, kus majad paiknevad kõrvuti, võib mõistlik lahendus olla ühine konteiner mitme majapidamise peale.

Alates uuest jäätmeveoperioodist maksab inimene nii plast- ja metallpakendite kui ka papp- ja paberpakendite konteineri tühjendamiskorra eest 50 eurosenti, see hakkab kehtima kogu Eestis. Enamikus omavalitsustes tähendab see senisest soodsamat pakendite või segaolmejäätmete üleandmise hinda.

Lisa 1. Teenustasude hinnakiri

Olmejäätmed		11,47 €/m³	16,26 €/m³		
Konteineri maht	(m³)	Kehtivad teenuse hinnad (€)	Taotletavad teenuse hinnad alates 01.07.2026 (€) km-ta	Taotletavad teenuse hinnad (€) km-ga	Teenustasude muutus (€)
konteiner kuni	0,08	0,92	1,30	1,61	0,38 €
konteiner kuni	0,14	1,61	2,28	2,82	0,67 €
jäätmekott kuni	0,15	1,72	2,44	3,02	0,72 €
konteiner kuni	0,24	2,75	3,90	4,84	1,15 €
konteiner kuni	0,37	4,24	6,02	7,46	1,77 €
konteiner kuni	0,66	7,57	10,73	13,31	3,16 €
konteiner kuni	0,80	9,18	13,01	16,13	3,83 €
konteiner kuni	1,10	12,62	17,89	22,18	5,27 €
konteiner kuni	2,50	28,68	40,65	50,41	11,98 €
konteiner kuni	4,50	51,62	73,17	90,73	21,56 €

Köögi- ja sööklajäätmed		0,00 €/m³	0,00 €/m³		
Konteineri maht	(m³)	Kehtivad teenuse hinnad (€)	Taotletavad teenuse hinnad alates 01.07.2026 (€) km-ta	Taotletavad teenuse hinnad (€) km-ga	Teenustasude muutus (€)
jäätmekott kuni	0,08	0,00	0,00	0,00	0,00 €
konteiner kuni	0,14	0,00	0,00	0,00	0,00 €
konteiner kuni	0,24	0,00	0,00	0,00	0,00 €

Suurjäätmed		0,01 €/m³	0,01 €/m³		
Konteineri maht	(m³)	Kehtivad teenuse hinnad (€)	Hinnad alates 01.07.2026 (€) km-ta	Taotletavad teenuse hinnad (€) km-ga	Teenustasude muutus (€)
1 m³	1	0,01	0,01	0,01	0,00 €

Jäätmereformiga kaasneb muudatus prügiveo sageduses. Linnades ja alevikes ei pea enam prügikonteinerit tühjendama vähemalt kord kuus, see võib toimuda ka kord kvartalis. Vaid biojäätmete vedu peab edaspidigi toimuma kord kuus juhul, kui biojäätmeid ise ei kompostita. Pakendi- ja segaolmejäätmete vedu võib kõikjal toimuda kord kvartalis. See aitab vältida olukorda, et jäätmevedaja peab pooltühje konteinereid tühjendamas käima ning annab võimaluse valida just oma majapidamise vajadusele sobiv lahendus.

Jäätmeveo teenustasu sõltub jäätmeliigist, mahuti suurusest ja veosagedusest. Selleks et mitte asjatult prügiveo eest maksta, soovitame

1. koguda pakendi- ja biojäätmed eraldi,
2. valida iga jäätmeliigi jaoks õige suurusega konteiner või jäätmekott,
3. kaaluda veosageduse muutmist, väiksema konteineri või jäätmekoti kasutamist, kui veopäevaks ei ole konteiner veel täis.

Igal juhul tasub meil kõigil juba praegu oma harjumused üle vaadata: kas kõik, mida saab liigiti koguda, jõuab ikka õigesse kohta?

Jäätmete sortimisel on abiks riiklik olmejäätmete liigiti kogumise juhend, mille leiab kliimaministeeriumi kodulehelt https://kliimaministeerium.ee/jaatmete-liigiti-kogumine.

Enercracy projekti partnerid kohtusid Dobeles

KÄRT LINDER
KESKKONNANÕUNIK

Mai lõpus kogunesid Enercracy projekti partnerid Lätis Dobeles, mis on üks projekti juhtomavalitsusi. Kahepäevase kohtumise eesmärk oli arutada projekti edasisi samme ning tutvuda arenguga.

Esimesel päeval andis Dobele projektijuht Ilmars Matvejs ülevaate omavalitsuses käimasolevast tegevusest. Näiteks arendatakse linna avalikku ruumi, sealhulgas rajatakse joogiveekraan, elektrilaadimispunkte ja nüüdisaegseid haljasalasid. Samuti on soetatud heitmevaba buss õpilasveoks, et parandada hariduse kättesaadavust.

Kohtumise keskseks teemaks kujunes eri riikides koostatavate kohalike kliima- ja energiakavade võrreldavus. Aruteludes selgus, et selle muudavad keeruliseks suured erinevused nii andmete kättesaadavuses kui ka riiklikes seadustes ja planeerimispraktikates. Näiteks on mõnes valdkonnas, nagu transport ja maakasutus, andmed puudulikud või raskesti kättesaadavad ning Euroopa Liidu direktiive rakendatakse riigiti erinevalt.

Ühiselt jõuti arusaamani, et riike ei saa võrrelda üksnes numbrite alusel. Vajalik on kokku leppida peamistes mõistetes ja lähteandmetes ning arvestada iga omavalitsuse eripäraga.

Päeva lõpetas külastus Dobeles asuvasse Euroopa suurimasse sireliparki.

Aianduse instituudi aias kasvab üle 200 sirelisordi. Õitsemise kõrgajal pakkus park külastajatele nii silmailu kui ka maitseelamusi, kohvikus sai näiteks proovida sirelijäätist.

Teisel päeval tutvuti Läti ühe suurema põllumajandusettevõttega AS Agrofirma Tērvete. Ettevõte kasvatab nii taimi kui ka loomi, toodab biogaasi ja pruulib õlut. Kasutuses on umbes 3200 hektarit maad ja farmis peetakse ligemale 2600 veist. Elektrienergiat toodetakse aastas umbes 3200 megavattundi.

Erilist tähelepanu pälvis ettevõtte ringmajandusel põhinev energialahendus. Loomakasvatuse ja põllumajanduse kõrvalsaadustest toodetakse biogaasi, millest valmib veeldatud biogaas (bio-LNG). Praegu eksporditakse kogu toodang Saksamaale. Samuti varustab ettevõte lähedal asuvat pruulikoda soojuse ja elektriga.

Muljet avaldas farmi energiasüsteem – oma elektrivõrk, 2,5-megavatine päikesepark ning kahemegavatine akusalvesti, mis võimaldab energiat tõhusamalt kasutada. Ettevõtte eesmärk on saavutada energiasõltumatus.

Kohtumise käigus külastati Dobele vee-ettevõtet, mis varustab piirkonda kvaliteetse põhjaveega. Kuigi vett töödelda on suhteliselt lihtne, seisab ettevõte silmitsi kasvavate energiakulude ja rohepöörde nõuetega.

Päikeseelektrijaamad katavad umbes viiendiku energiavajadusest, kuid rõhutati, et lahendused peavad jääma majanduslikult tasakaalukaks, vältimaks teenuse kallinemist.

Visiit lõppes ringkäiguga Dobele kesklinnas ja keskaegses lossis, kus asub külastuskeskus. Linnapea sõnul paikneb Dobele Läti kõige päikeselisemas piirkonnas – seda kinnitas kohtumise ajal valitsenud suvine ilm.

Dobeles nähtu jättis osalejatele positiivse mulje ja näitas, et piirkonna arendamiseks kasutatakse aktiivselt välisrahastust.

Interreg Baltic Sea Region
Co-funded by the European Union
ENERGY TRANSITION Enercracy

Are kooli Suigu lasteaia lõpetajad

1. Julia Rant
2. Eliise Hiienurm
3. Lenna Tulvik
4. Teele Arabella Uussaar
5. Desiree Tamp
6. Lenna Tiitus
7. Keron Kremer
8. Armin Põldur
9. Birgit Lipmaa
10. Konrad Mihkel Wasidlow
11. Kaisa Krusemann
12. Siret Veskimägi

Jänesselja lasteaia lõpetajad

FOTO: MARIS KULL

Krõllide rühm. Ülemine rida (vasakult): Õpetaja Eda Kurgjärv, Kristofer Trigub, Jacob Lill,Henry Jürimaa, Henry Elend, Anders Liiv, Kennet Mõtus, Oskar Limm, Heston Aniste, õpetaja Älis Aus, õpetaja Maret Juss.
Alumine rida (vasakult): Rinell Press, Lara Arya Rand,Rosanna Pärn, Emma Hiiesalu, Marta Mäger, Rosaly Strandberg, Elli Marie Koovit, Keiro Jakobson, Henri Johannes Tamm, Tristan Kaldma.

FOTO: MARIS KULL

Pokude rühm. Õpetajad (vasakult) Helen Pärast, Janika Busch-Vaher, Liina Vainikk.
Poisid (vasakult): Braian Teesalu, Saimon Reivelt, Marcus Raidla, Taaniel Pedak, Kevin Koppel, Oliver Pärna, Rafael Timmer, Oliver Palk, Sten Voogre, Rocco Kallas.
Tüdrukud (vasakult): Demi Raap, Annabel Maasik, Marie Eliise Kuldmäe, Hanna Loore Nõgesmaa, Taisi Tomson, Melani Meidra, Rosette Raadik, Mia-Liselle Tiit, Keiti Kold, Iris Uibu, Aleksandra Paara.

Sindi lasteaia lõpetajad

FOTOD: SINDI LASTEAED

Puhhide rühm. Õpetajad Eve Vellner ja Liia Aadamsoo.
Tagumine rida (vasakult): Esko Alfred Apell, Kenneth Ahtma, Sandra Jõepere, Lisandra Vilgas, Elin Katariina Kihho, Loore Rohtla, Marite-Elisabeth Väli, Kertli Parts, Emma Pasieko, Frank Jakob Pikker, Gustav Saatmäe, Joonatan Mitt.
Esimene rida (vasakult): Raju Pääru Mäesalu, Tom Liloveer, Nicolas Kuritsõn, Marten Laidvee, Kaur Koplus, Lukas Sillaots, Jonas Sillaots, Remi Andreas Mets, Johann Matias Norden, Herbert Mitt, Samuel Lüüsalu.

Sipsikute rühm. Abiõpetaja Evi Erikson, õpetajad Maarja Saare ja Evelin Pöör, abiõpetaja Meliina Tali.
Tagumine rida (vasakult): Brigitte Solovjev, Melany Kurm, Emeriin Sõna, Marleen Ülle, Reanna-Käroly Ailt, Teele Rand, Kristella Jõgisalu, Yoko Niidumaa, Arelia Põder, Magdalena Alloja, Kristel Miil, Reti Krimses, Grete Uudikas.
Esimene rida (vasakult): Jon Jasper Petker, Aleksandr Sidron, Evan Juhansoo, Kristofer Kütt, Lucas Saks, Daniel Borissov, Brandon Meriste, Romek Tedremäe, Brenet Liivaste, Jarek Hõlm, Karel Oja.

Midrilindude rühm. Õpetajad Kiira Roopärg ja Erika Sõrmus, abiõpetaja Lea Tomson ja logopeed-eripedagoog Astrid Puls. Lisanne Huik, Klaarika Jantson, Kaspar Saak, Reiven Vahemets, Gerda Õismann.

Tori lasteaia lõpetajad

FOTO: HELLE AROP JA MIINA AROP-PRIIDIK

Esimene rida (vasakult): Remy Tagam, Jäsper Nõmm, Lucas Sebastian Pärtel, Karlos Metsaäär, Tiit Agasild, Keorg Aus, Devon Mikkonen, Hugo Ivandi.
Teine rida (vasakult): Carmen Arop, Karoliina Kask, Isabel Mors, Mia-Ly Loite, Isabella Zverev, Esmee Kaevu.
Õpetajad Melde Kõiv, Rita Ruul, Pille Müür.

Tammiste lasteaia lõpetajad

FOTO: RIIN NURK

Kuusekäbi nupsude rühm. Esimene rida (vasakult): Marlon Meier, Roven Pilli, Karl-Sebastian Reinoja, Aleksander Almosen, Keiti Laaring, Mia Liselle Peks, Aleksandra Prikk, Keity Aidla, Maria Müürisepp, Saskia Tarkpea, Lucas Sebastian Kuru, Kert Kirschbaum
Teine rida (vasakult): Aron Tölpt, Kevin Sinisalu, Ron-Hans Mitt, Mattias Luide, Timmo Anso, Kayden Sepp, Lucas Larven, Jakob Andreas Prokopovitš, Gregor Salumäe, Liam Kallas, Keiten Kipper,
Kolmas rida (vasakult): abiõpetaja Airi Raudver, abiõpetaja Liina Kuus, lasteaiaõpetaja Liisbeth Raudsepp

Pihlamarjade rühm. Marjatte Ojaperv (vasakult), Mattias, Mändla, Mirabel Loknes ja Mattias Viks. Õpetaja Carlen Talts, abiõpetajad Ene-Ly Lembit, Marka Gill ja Aljona Tšausova

FOTO: ALJONA TŠAUSOVA

Tori põhikooli lõpetajad

FOTO: ÜLO SOOMETS

1. Andero Aas
2. Elimar Asko Arop
3. Sander-Ati Azojan
4. Melyssa Eggert
5. Amalie Ergezinger
6. Karilin Heidy Hansumäe
7. Milana Hoholieva
8. Heily Jakson
9. Otto Kalde
10. Loore Kallaste
11. Keron Koplus
12. Kristo Kuningas
13. Andris Siitam
14. Ele-Liis Sohlu
15. Eleanora Tammann
16. Kevin Oskar Tammoja
17. Mihkel Tominga
18. Paul Marten Toome
19. Arvi Tugedam
20. Kairit Tölp
21. Roger Viibur
22. Kaspar Allik
23. Andra Altmets
24. Oskar Ansu
25. Brenet Juninen
26. Liisa Mikkonen
27. Mia Maria Mitt
28. Christofer Müller
29. Anna-Marii Põder
30. Sandy Põlluäär
31. Riiko Raap
32. Anette Siitam
33. Oliver Täht
34. Ketrin Valdaru

Klassijuhatajad Anne Rätsep, Kaja Maripuu

Are kooli lõpetajad

FOTO: KRISTHEL VAHT

Esimene rida (vasakult): Janel Pärtel, Triin Taggel, Delisa Ao, Eelika Vander, Darina Škalova, Eleanor Kremer, Marelle Vaikmaa, Lisann Linder, Merilyn Kangor, Kerli Lepparu, Mario Pärnpuu.
Teine rida (vasakult): Bairon Kremer, Art Rasmus Kuningas, Christopher Reander Peeterson, Miko Käämer, Rasmus Pulk, klassijuhataja Kärt Pähkel, Henri Steinberg, Kevin Murru, Uku Villem Aarma, Kusti Kuusik, Deivid Saal.

Sindi gümnaasiumi põhikoolilõpetajad

FOTO: SAARE FOTO

9.a
1. Marten Aadamsoo
2. Eneli Eenraid
3. Ereli Eenraid
4. Kert Erikson
5. Andero Iloste
6. Karolin Jõe
7. Kertu Järv
8. Kennet Kampus
9. Martin Koger
10. Siim Kosenkranius
11. Eliise Lasn
12. Karmen Nõmm
13. Jesper Pulst
14. Madis Pulst
15. Mihkel Saarse
16. Annabel Tamme
17. Kaider Tropp
18. Kerle Trummal

Klassijuhataja Kelly Solovjov

FOTO: SAARE FOTO

9.b
1. Marialuisa Aluste
2. Adrean Anufriev
3. Andry Arro
4. Laura Kupp
5. Lisanna Kupp
6. Romet Kutšernjuk
7. Joosep Lepassar
8. Sebastian Roosaar
9. Martabel Roots
10. Regon Rostin
11. Kendra Saarm
12. Ryan-Anthon Tamme

Klassijuhataja Silva Sikk

9.d
1. Karl Martin Kattai
2. Jan Martin Orgma

Klassijuhataja Aavo Jakobsoo

Sauga põhikooli lõpetajad

Esimene rida (vasakult): Marii-Anett Guff, Sandra Sünt, Kati-Riin Lindla, Mirabel Chrystelle Jaakson, Lorete-Maria Sireneva, Sandra Pinelis, Milana Post, Grete-Liis Hiis.
Teine rida (vasakult): klassijuhataja Karolina Toomsalu, Kristofer Kolga, Reiko Lilletai, Remo Alu, Kristella Kajamäe, Loore Mai Pruul, Marii Mändla, Lenna Senjavin, Kreteliis Kajamäe, Sofia Smirnov.
Kolmas rida (vasakult): Janis Tõnisson, Aron Kivilo, Jussi-Henri Raadik, Adrian Sutt, Kenn Pedaja, Kasper Thor Kuningas, Mattias Stolts, Mairo Tugevus, Raner Reimann, Marat Titovski.

Ekstra Klassi konkurss pani Sindi kooli 3.a räppima

Sindi gümnaasiumi 3.a lapsed kohtusid kirjanik Leelo Tunglaga. FOTO: ERAKOGU

MERIKE LILLELEHT
SINDI GÜMNAASIUMI 3.A KLASSIJUHATAJA

Sindi gümnaasiumi Kiusamisvaba Kooli (KiVa) programmi juhi Kristi Soondra kutsel osalesid Sindi gümnaasiumi 3.a, 3.b ja 6.a Ekstra Klassi võistlusel, mille korraldasid ajakiri Hea Laps ja KiVa, et innustada klasse üheskoos loomingulselt ja sõbralikult tegutsema.

Võistlus koosnes kolmest etapist: veebruaris mõtlesid õpilased välja räpiloo sõprusest ja koolist, märtsis koostasid oma klassi ajalehe ning aprillis kavandasid kooli puhke- või mänguala.

Esimene ülesanne tundus põnev ja utsitas õpilasi oma tundeid-mõtteid kirja panema.

Keegi meist polnud varem räpilugu teinud, seega proovisime kirjutatud salme muusikaga koos laulda. Kuna salme sai liiga palju, hääletasime, millised võtta ja millised jätta.

Teine ülesanne tundus kergem, sest 3.a oli 2. klassis juba kaks ajalehte koostanud. Seekord tegime käsikirjalise ajalehe, mis sisaldas intervjuud valla haridus- ja noorsootöö nõuniku Erika Nõmmega, olulisi sündmusi 3.a klassi õpilaste elus ja nupunurka.

Meie pingutust märgati ja tunnustati käsitöö eripreemiaga.

Kolmas ülesanne – luua kooli puhke- või mänguala makett – tundus kõige raskem, sest aega jäi vaheaja tõttu väheks. Joonistasime õueala kavandi paberile ja esitlesime seda videos.

Mai lõpus saabus ajakirja Hea Laps peatoimetajalt Kätlin Vainolalt teade, et Sindi gümnaasiumi 3.a klass on valitud selle aasta ekstra klassiks, kuna olime kogu võistluse jooksul näidanud ühtlast suurt loomingulist innukust, rõõmu isetegemisest ja koostööd.

Lastekaitsepäeval andsid meile aunimetuse üle KiVa koolitaja, Hea Lapse peatoimetaja Kätlin Vainola ja kirjanik Leelo Tungal. Tori vallavanem Lauri Luur ütles, et meist on kuuldused jõudnud ka vallamajja, ning tunnustas kiituskirja ja kotitäie kommidega.

Esinesime külalistele väikese eeskavaga ja Tungal rääkis Hea Lapse sünnist. Vainola tegi kohtumise lõpus õpilastega intervjuu, mis peaks ilmuma sügisel.

Koolitee alustamise toetus

Tori vald maksab esimesse klassi minevatele lastele koolitee alustamise toetust 150 eurot lapse kohta. Toetust makstakse lapse vanema või tema seadusliku esindaja taotluse alusel.

Toetus määratakse juhul, kui lapse elukoha andmed rahvastikuregistris on esimesse klassi astumise aasta 1. augusti seisuga Tori vallas. Taotlusi hakatakse menetlema pärast 1. augustit ja väljamakseid tehakse jooksvalt vastavalt laekunud avaldustele. Toetust on võimalik taotleda lapse esimesse klassi astumise kalendriaasta lõpuni.

Taotluse saab lapse vanema või lapse seadusliku esindaja täita valla kodulehel iseteeninduses või blanketil: https://www.torivald.ee/koolitee-alustamise-toetus.

Iseteeninduses on toetust võimalik taotleda 1. augustist 31. detsembrini ja selle kaudu saadetud taotlused registreeritakse automaatselt, blanketil täidetud taotlused tuleb saata e-posti aadressil tori@torivald.ee või liina.lelovaasmaa@torivald.ee. Pabertaotlusi võtavad vastu sotsiaal- või lastekaitsetöötajad.

Info: lastekaitsenõunik Liina Lelov-Aasmaa, tel 5368 2558, e-post liina.lelovaasmaa@torivald.ee

Kunstihuvilised neiud esindasid Sindi kooli

MAIA AGAR
SINDI GÜMNAASIUMI KÄSITÖÖ-, KODUNDUS- JA KUNSTIÕPETAJA

2013. aastast igal aastal toimuv kunstiolümpiaad nõuab noortelt head kätt, teadmisi, nutikust, kiiret otsustus- ja tegutsemisvõimet. Osaleja peab esitama kodutöö, tegema kohapeal testi ja praktilise töö. Tänavune teema oli futurism.

Sindi gümnaasiumit esindasid piirkonnavoorus põhikooliõpilased Hele-Liise Ring, Aurora Laanemaa ja Annabel Tamme ning Häli-Liis Palmsaar gümnaasiumist. Piirkonnavoor osutus eriti edukaks: Ring võitis, Tamme tuli teiseks ning vanemas earühmas jagas Palmsaar Kilingi-Nõmme gümnasistiga kolmandat-neljandat kohta.

Tänu headele tulemustele kutsuti Ring ja Tamme 9. mail Tallinna ühisgümnaasiumisse riiklikku vooru. Osalejate kaasavõetud kodutöödest kujunes põnev näitus, millele lisandusid kohapeal tehtud praktilised tööd. Testi kohta ütlesid õpilased, et osa küsimusi olid rasked.

Kuigi autasustamistseremoonial Kadrioru kunstimuuseumi valges saalis meie tüdrukud pjedestaalile ei mahtunud, oli see siiski hea võimalus parimatest parimatega oma oskusi ja teadmisi võrrelda.

Nii Ring kui Tamme kinnitasid, et on nõus ka järgmisel aastal osalema.

Tugispetsialistid lõid aineühenduse

ELINA TAMM
JÄNESSELJA LASTEAIA SOTSIAALPEDAGOOG

Selle õppeaasta algul otsustasid Tori valla lasteaedade ja koolide tugispetsialistid koostööd senisest enam tugevdada. Igapäevatöös puututakse sageli kokku sarnaste katsumuste, rõõmude ja muredega ning ühiselt tegutsedes on võimalik üksteist paremini toetada, kogemusi jagada ja uusi teadmisi koguda.

Esimesel kohtumisel 2025. aasta oktoobris Sindi lasteaias andis Rajaleidja Pärnu- ja Viljandimaa piirkonna juht Lea Mardik ülevaate muudatustest Rajaleidja töös seoses uue alusharidusseadusega ja sündis Tori valla tugispetsialistide aineühendus, mille eestvedajateks valiti Olga Pallo Tori põhikoolist ja Merli Tolli Jänesselja lasteaiast.

Jaanuaris Jänesselja lasteaias tutvuti lasteaia õppe- ja kasvukeskkonnaga ning arutati edasisi koostöövõimalusi. Jänesselja lasteaia sotsiaalpedagoog ja mänguterapeut Elina Tamm tutvustas mänguteraapia olemust ning rääkis, kuidas see aitab toetada laste emotsionaalset eneseregulatsiooni ja sotsiaalsete oskuste arengut.

Õppeaasta lõpetas mais toimunud inspireeriv väljasõit Viljandimaale Jaagu lasteaed-põhikooli, mis on loodud erivajadusega laste toetamiseks. Kõneldi kooli võimalustest ning jagati praktilisi näiteid, kuidas visuaalseid vahendeid kõne toetamisel ja asendamisel kasutada. Viljandi haigla laste ja noorukite psühhiaatria osakonnas tutvustasid dr Madis Parksepp ja dr Liisa Leppik külalistele osakonna töökorraldust ning koostöövõimalusi haridusasutustega. Kohtumine aitas paremini mõista eri asutuste spetsialistide rolli lapse toetamisel ning pakkus olulist infot selle kohta, kuidas suunata laps vajadusel sobivatele teenustele ja tagada abi.

Selline koosveedetud aeg aitab tugevdada võrgustikku ja loob tunde, et keegi ei ole oma töös üksi.

Tugispetsialistid loodavad, et koostöö jätkub sama aktiivselt järgmistel õppeaastatel.

Sindi laulukoor säras Leedu koorifestivalil

KRISTEL REINSALU
SINDI LAULUKOORI DIRIGENT

Mai lõpus käis Sindi laulukoor Leedus Vilniuse lähistel Vievises koorifestivalkonkursil „Mūsų dainose“ („Meie lauludes“) jätkuna mullu suvel alanud muusikalisele sõprusele Leeduga. Toona osales koor Vievise kultuurikeskuse kammerkoori ja dirigent Audronė Stepankevičiūtė eestvedamisel Eesti, Läti, Leedu ja Soome kooride ühisprojektis „Laulusillad“.

Festival on toimunud 2007. aastast Leedu koorijuhi Aldona Kvaraciejūtė-Pulauskienė mälestuseks. Kohalikust üritusest on aastatega kasvanud rahvusvaheline sündmus, mis toob kokku koore Leedust ja naaberriikidest.

Konkursil saab osaleda ilmaliku ja/või vaimuliku koorimuusika kategoorias ning esitada žüriile vabalt valitud repertuaari. Sindi koor astus üles mõlemas: vaimuliku muusika voorus saavutasime 18 koori seas teise koha ja ilmaliku muusika voorus neljanda. Žürii tõstis meie esituse puhul esile kauni dünaamika ja oskuse kujundada väga vaikseid muusikalisi hetki.

Festival tõi kokku üle 800 koorilaulja, kinnitades, et koorilaul ühendab inimesi.

Con Moto koori sõbrad korraldasid meile kaks kontserti: esinesime üheskoos Vievise kultuurikeskuses ning tagasiteel andsime kontserdi ajaloolises Kernavės. Kernavė kiriku eriline atmosfäär andis kauni kõla Eesti koorimuusika hingelaulude kavale.

Täname Tori valla kultuurikeskust, Tori valda, Eesti kultuurikapitali Pärnumaa eksperdigruppi ja kultuuriministeeriumi, kes meie kontserdireisi toetasid.

Aitäh ka sõbralikule bussijuhile Andrei Vetkasele!

Haabjakoda kutsub avastama jõeäärset pärandit

KATI SAAGIM
KOMMUNIKATSIOONINÕUNIK

Tori alevikus Pärnu jõe kaldal avas suveks uksed haabjakoda – paik, kus saab tutvuda ühepuulootsiku ehk haabja ehitamise ja kasutamise looga.

Haabjakoda tegutseb ajaloolises pritsumajas, mille Tori vallavalitsus andis mullu haabjakogukonna kasutusse. Kui esimesel tegevusaastal sai neid külastada ettetellimisel, siis tänavu on koda suvekuudel avatud kolmapäevast pühapäevani 12–18.

Tori vallavanem Lauri Luur tõi hooaja avamisel esile, et sellistel algatustel on oluline roll kohaliku loo hoidmisel ja edasiandmisel. „Haabjakoda annab võimaluse tuua Tori jõeäärne ajalugu ja oskused inimestele lähemale ning hoida need elavana ka tulevikus," sõnas Luur.

Haabjakojas saab tutvuda näitusega ühepuupaatide traditsioonist Eestis ja Lätis, kuulata lugusid haabja ehitamisest ning jälgida selle protsessi kohapeal. Lootsikumeister Aivar Ruukel kirjeldab haabjakoda paigana, mis ühendab töökoja, näituse ja kogukonna.

Näituse kõrval toimuvad seal laagrid ja õppeprogrammid ning külastajatel on võimalik broneerida haabjasõit Pärnu jõel.

Haabjaehitusel on pikk ajalugu. Sajandeid liikusid siinsed inimesed peamiselt veeteid pidi. Ühtlasi on ühepuupaat üks vanimaid paaditüüpe. Soomaal on haabjaehituse oskus säilinud meistrilt õpipoisile edasi antud teadmisena ning kuulub UNESCO vaimse kultuuripärandi nimistusse.

Haabjakoja külastuse saab siduda piirkonna teiste paikadega: läheduses asuvad Tori põrgu, hobusekasvandus, Eesti sõjameeste mälestuskirik ning Pärnu jõe äärne loodus. Nii kujuneb terviklik kogemus, mis iseloomustab Tori valda laiemalt.

Sindi kirik liitub „Unustatud mõisate" külastusmänguga

KATI SAAGIM
KOMMUNIKATSIOONINÕUNIK

EAÕK Sindi Jumalailmumise kirik osaleb sel suvel esimest korda üle-eestilises külastusmängus „Unustatud mõisad", pakkudes võimalust tutvuda pühamu ajaloo ja eripäraga.

Viiel päeval – 4. ja 5., 18. ja 19. juulil ja 8. augustil – on kiriku uksed külastajatele avatud ja toimuvad juhendatud tuurid. Külastusmäng aitab avastada ajalooliste paikade lugusid ja tähendust.

Sindi kirik on kogukonnale oluline nii ajaloolise kui ka arhitektuurilise väärtusega paigana. Interjööris on säilinud mitme ajastu kihid, ajaloolised detailid ja erilise akustikaga ruum, mis pakub ainulaadset kogemust.

Ülemdiakon Ignatios Rand selgitas, et külastusmängus osalemine on osa laiemast soovist muuta kirik ja selle ümbrus rohkem avatuks nii kohalikele elanikele kui ka külalistele. Ta nentis, et kuigi Pärnu lähedus toob piirkonda hulgaliselt külastajaid, ei jõua nad sageli Sinti ega peatu siin pikemalt. „Soovime olla rohkem avatud ning tuua kiriku inimestele lähemale," selgitas ülemdiakon.

Tuurid toimuvad väikese osalustasu eest. Saadud tulu aitab kaasa kiriku ja koguduse igapäevasele toimimisele. Ilusa ilma korral on võimalik aega veeta kirikupargis, kus pakutakse kergemat kehakinnitust. Kaasa võib võtta oma piknikukorvi.

Ülemdiakoni sõnutsi nähakse ettevõtmist esialgu katsetusena, mille põhjal saab hinnata külastajate huvi ning kavandada edasisi samme. Pikem eesmärk on tugevdada Sindi nähtavust ja tuua piirkonda rohkem inimesi.

Külastusmängu päevad:

- 4.–5.07 ja 18.–19.07; 8.08
- Kirik on nendel kuupäevadel avatud 10.00–18.40.

Rohkem infot veebilehelt **www.moisakoolid.ee/unustatud-moisad**

Eesti lipu päeva pidustused Sindis

URMAS SAARD
KÜLAUUDISED

Nii nagu Otepääl, Tallinnas, Pärnus ja paljudes teistes kohtades, tähistati 4. juunil Sindiski Eesti lipu 142. sünnipäeva.

Eesti lipu päeva 142. aastapäeva tähistamise tseremoonia.

FOTO: URMAS SAARD, KYLAUUDIS.EE

Mida lähemale ürituse algusaeg jõudis, seda enam inimesi kogunes. Kõik ei tulnud üksnes Sindist. Näiteks Erna saabus Pärnust Rääma linnajaost. Ütles, et juba teist korda. Tema sõbranna tuli aga Tori kandist. Pärnakatest olid kohal Piia ja Mikko Raeküla st. Kõiki neid ühendas soov seista rivis suure kandelipuga.

Kaitseliidu Pärnumaa maleva Korbe malevkonna mehed kandsid lippe sama kindlameelselt nagu relva hoides. Neile võib loota ka siis, kui rahukevad peaks katkema, sest Eesti lipp tähendab vaba riiki, mitte üksnes deklaratiivset vabariiki.

Lippude lehvides sammuti koolimaja ette tseremooniaväljakule ja jäädi seisma Julius Seljamaa monumendist paremat kätt. Vasakule rivistus Pärnu noorte puhkpilliorkester, nende ette mudilas- ja poistekoor. Jelena Kuvšinova juhatusel laulsid nii lapsed kui ka täiskasvanud Eesti hümni, orkester mängis Rein Vendla dirigeerimisel.

Rongkäik suundus linnatänavatele, paraadsammul kõige ees lipu seltsi Sindi osakond ja Sindi gümnaasiumi liputoimkond, kes kandsid kuldsete narmastega esindus lippu. Ringiga tuldi tagasi koolimaja avarale õuele, kus varemgi kontserte korraldatud ja kõnesid peetud.

„Aeg lendab ning mul on siiralt hea meel tõdeda, et Sindi osakonnas on toimunud põlvkonnavahetus," kõneles Marko Šorin, Tori vallavolikogu esimees ja lipu seltsi kauane liige.

„Meie korraldusmeeskonnas on nüüd aktiivsed need noored, kes esimestel lipu päevadel olid alles väikesed koolilapsed. Neist on saanud eestvedajad, uue energia loojad. Noored, kes sõna otseses mõttes hoiavad Eesti lippu kõrgel," lausus Šorin ja jätkas tõdemusega lipust, mis seob omavahel eri põlvkondi ja liidab meid. „Ju on igaüks meist tundnud seda ülevat ja liigutavat hetke, kui spordivõistlustel või suurtel pidupäevadel kerkib taevasse sinimustvalge kangas ning kõlab meie hümn. See ei ole lihtsalt värvilise kanga lehvimine või kauni meloodia kõla, mis meid puudutab. See on osa meist endist, meie hingest, meie ühisest ajaloost ja tulevikust."

Nagu Šorin meenutas, on meil üks vanemaid riigilippe kogu maailmas. Ja tõeline ainulaadsus seisneb asjaolus, et säilinud on see päris algne lipp, mida hoitakse reliikviana Eesti rahva muuseumis. Näiteks Filipiinidel on nende esimene lipp samuti säilinud, kuid see on noorem ja pärineb aastast 1898, niisiis 128aastane.

Eesti lipu seltsi esimees Jüri Trei kõneles, et Eesti lipp on ühendaja ega ole mõnele erakonnale suurem omand kui teisele. Trei meenutas, et 22 aastat tagasi vaieldi riigikogus tuliselt selle üle, kas lipu päeva on vaja või mitte. Viimaks otsustati, et lipu päeval on meie rahva teadvuses oma koht.

Õitsilised käisid Baltical

MARGE LUMISALU
NAISANSAMBLI NÕIANEITSID JUHENDAJA

Õitsilised kiitsid Baltica publikut.

FOTO: ERAKOGU

Möödunud aasta sügisel, kui Tori valla isetegevuskollektiivid hooaega alustasid, kutsuti kõiki osa võtma Baltikumi pärimuspeost Baltica. Esiti tundus see mõte pelutav, kuna teada on, et Baltical soovitakse näha ainult autentset pärimust, seda nii laulude ja tantsude kui ka riietuse puhul. Nõianeitsid on aga pigem eri töötluste ja stiliseerimistega silma jäänud.

Kui aga koostööprojekti eestvedaja Jaak Eamets ja jutuvestja Jaak Känd jaanuari algul meie poole pöördusid, et võiks ikkagi ühise kava kokku panna, olime nõus kaasa tegema. Kava sai pealkirjaks „Õitsilised" ning sisaldas temaatilisi laule ja pärimuslikke lühijutte. Jutte esitasid peamiselt Ülejõe kooli jutuvestjad-noormehed Kännu Jaagu eestvedamisel.

Suur oli meie rõõm, kui pärast veebruaris Sindi seltsimajas toimunud eelpidu pälvisime Baltica konsultantidelt oma kava eest palju kiidusõnu. Anti tagasisidet, mida võiks veel paremaks teha. Nii läksimegi juuni algul päälinna Baltica suurele pärimuspeole.

Tegime proove ja lihvisime kava, et kõik oleks nii, nagu peab. 7. juunil võttis Tallinn meid vastu imeilusa päikselise ilmaga. Suur pealava tekitas küll hetkeks kõhedust, aga kogusime end kärmesti ning sättisime oma laulud ja lood nii, et kava üldine kontseptsioon ei kannataks, aga helitehnik saaks meie esinemist võimendada.

Meie suureks rõõmuks oli publik väga lahke ja koostööaldis. Oma kava lõpunumbri „Hobusemänguga" saime rahva seast suure ringi jagu inimesi kaasa mängima. Pärast esinemist võtsime hoogsalt osa teiste esinejate ühistantsudest ja laulumängudest.

Eriliselt uhke tunne oli marssida rongkäigus, kandes Tori valla Õitsiliste silti. Rongkäik liikus Harju mäelt läbi Tallinna vanalinna Salme kultuurikeskusesse, kus toimus festivali lõppkontsert ja oli võimalus veel üheskoos laulda ja tantsida.

Rõõmsad lapsed lustisid Toris

Tori rahvamaja ümbrus täitus mai viimasel päeval laste naeru, rõõmsate hüüete ja tegutsemislustiga, kui toimus traditsiooniline rõõmsate laste päev, kus tegevust jagus igale põnnile: meisterdati, sporditi, sõideti hobuvankriga, kapati kepphobustega ja näomaalingu abil kehastuti mõneks kangelaseks või võluvaks tegelaseks. Muusikat valis noorte lemmik DJ Hugo.

Meisterdamistöötube korraldasid Tori lasteaia õpetajad Kairi Merila, Kristi Tohv, Liivika Madar ja Pille Link, samuti Tori raamatukoguhoidja Krista Nõmm ning Tori muuseumi juhataja Eve Tilk.

Pealtvaatajaid rõõmustanud laulu- ja tantsunumbreid aitasid noortel esinejatel ette valmistada Tori lasteaia muusikaõpetaja Marika Pähkel, põhikooli muusikaõpetajad Kaie Rahu ja Anne Rätsep ning tantsuõpetaja Andra Sõmer.

Tori põhikooli noorte soolaste ja magusate hõrgutiste lett meelitas kogu päeva jooksul huvilisi ligi. Neile olid toeks ettevõtlusõpetaja Angela Toht ja huvijuht Juta Pertel.

Eriline tänu kuulub säravale päevajuhile Annikki Poomile, kes hoidis kogu päeva sujuvalt koos. Täname Sindi tuletõrje seltsi, Tori spordiklubi ja Tori hobusekasvandust lastele põnevate ja proovilepanevate tegevuste pakkumise eest.

Südamlik tänu kõigile, kes aitasid rõõmsate laste päeva teoks teha!

Ürituse fotosid näeb Tori valla kultuurikeskuse galeriist.

Tori kultuuriseltsi ja Tori valla kultuurikeskuse nimel
Jana Malõh ja Argo Juske

FOTOD: KARMEN KÄRG

Must maja hingas tantsuarmastajatega ühes rütmis

Sauga Must maja võõrustas 24. mail suvepealinna tantsufestivali, mis tõi kokku tantsuarmastajad kõikjalt Eestist, kattes noortekeskuse lavataguse põranda litritega ja täites ruumid esinemiselevusega, lava sädelevate kostüümide ja üheshingavate kollektiividega ning saali uhkusest pakatavate kaasaelajatega.

Striidikooli korraldatud üritus oli noorsootöökeskuse juhataja Marju Metsaotsa hinnangul seda olulisem ja tänuväärsem, et viimasel aastal on huvitegevusse panustamine teravalt esile tõusnud. “Just sellised kogemused kujundavad tuleviku täiskasvanuid,” tõdes Metsaots ning kiitis ürituse pühendunud eestvedajaid Erik Naissaart ja Kätry-Lisette Kuusikut.

Naissaar, kes tunnustas Tori valda initsiatiivi ja huvi eest pakkuda kohalikele mitmekülgset tantsukultuuri, nimetas festivali eesmärgina võimalust pakkuda meeldivat esinemiskogemust ja saada žürii liikmetelt personaalset tagasisidet. “Et kasvaks julgus, rõõm ja oskus lavanärviga toime tulla,” lisas korraldaja. Žüriisse kuulusid Eesti rahvusballeti kunstiline juht Linnar Looris ja tantsijakoreograaf Ly Lindepuu.

Abivallavanem Raimo Koger kõneles, et vald on viimase aasta jooksul võtnud eesmärgi anda oma mitmeotstarbelistele majadele suurem roll kogukonnaelus ja tuua neisse rohkem eri sorti sündmusi. “Suvepealinna tantsufestival Sauga mustas majas on suurepärane näide, kuidas sellised ettevõtmised toovad inimesi kokku ja annavad meie majadele uue hingamise. Just selliste sündmuste kaudu soovime pakkuda kohalikele rohkem võimalusi kultuurist ja huvitegevusest osa saada ning muuta meie multifunktsionaalsed majad piirkonna aktiivseteks kohtumispaikadeks,” lausus ta.

FOTO: MARIKO PASSEL

SAAME TUTTAVAKS

Grete Riive – kogukonnakeskuste juht

Asusin Tori valla kogukonnakeskuste juhina tööle 1. juunist. Mind kõnetas võimalus teha tähenduslikku tööd, millel on otsene mõju inimeste heaolule ja kogukonnale.

Olen töötanud nii avalikus kui ka erasektoris. Viimati töötasin Pärnu linnavalitsuses ettevõtluse spetsialistina, kuid olen ka juhtinud meeskondi, personali ja müügiteenindust. Olen oma töös õppinud, et head tulemused sünnivad koostöös, selges suhtluses, eesmärgistamises ja järjepidevas ning teadlikus tegutsemises.

Minu eesmärk on tagada, et Tori valla kogukonnakeskused – Are huvikeskus, Sauga Must maja, Suigu seltsimaja ja loodav Tammiste algkool-kogukonnakeskus – toimiksid hästi ja lähtuksid kogukonna vajadustest. Korraldan kogukonnakeskuste juhtimist ja teenuste igapäevast tõhusat toimimist, hoides fookuses kohalikke inimesi, koostööpartnereid ja keskuste arengut.

Minu visiooni kohaselt on kogukonnakeskused avatud ja kasutajasõbralikud, inimesed tunnevad end oodatuna ning saavad kogukonnaelus aktiivselt osaleda. Soovin, et kogukonnakeskusi ei nähtaks ainult teenusepakkujaid, vaid partnerina, kes ühendab inimesi, toetab kogukondlikke algatusi, tugevdab koostööd osaliste vahel ning loob võimalusi kaasata eri vanuse- ja huvigruppe.

Soovin kaasata nii aktiivseid kogukonnaliikmeid kui ka neid, kes seni on vähem osalenud. Samuti pean oluliseks olla võimalikult palju keskustes kohapeal, sest kõige parem ülevaade kogukonna ootustest tekib vahetult suheldes.

Minu esmamulje kogukonnakeskustest on positiivne. Näen, et mu kolleegid on pühendunud inimesed, kellele kohalik elu ja kogukonna areng on päriselt olulised. Hooned ja vahendid on vajalikud, kuid kogukonna tugevus peitub inimestes – nende kuuluvustundes, valmisolekus kaasa rääkida, üksteist toetada ja ühiselt elukeskkonda paremaks muuta.

Oma akusid laen sportides, looduses ja lähedastega aega veetes. Minule ei ole taastumine eesmärk omaette, vaid võimalus olla ka pikemas vaates parem lapsevanem, partner, kolleeg. Olen õppinud, et pingeid aitab maandada oskus vaadata olukordi laiemalt ja mitte püüda kõike korraga lahendada. Kui võtta aega mõelda ja teadlikult taastuda, sünnivad sageli paremad lahendused.

Võite julgelt minu poole pöörduda oma mõtete ja ettepanekutega ning olete alati külla oodatud!

Sindi lasteaia tüdrukud esinesid Pärnumaa tantsupeol

MARLEN REIMANN
SINDI LASTEAIA LIIKUMISÕPETAJA

Lavassaare täitus sel aastal erilise energiaga, kui toimus Pärnumaa tantsupidu „Talisman“ ning kohtusid tantsurõõm, loovus ja ühiselt loodud mälestused.

Sindi lasteaeda esindasid Sipsikute rühma kaheksa särasilmset tüdrukut – Teele Rand, Kristella Jõgisalu, Reti Krimses, Kristel Miil, Brigitte Solovjev, Emeriin Sõna, Grete Uudikas ja Yoko Niidumaa – tantsuga „Lend rõõmumaale“. Neid juhendas liikumisõpetaja Marlen Reimann. See kogemus õpetas julgust ja koostööd, pakkus esinemisrõõmu ning jäi sooja ja helgena meelde nii lastele kui juhendajale.

Augustis ootab tüdrukuid ees põnev esinemine Pärnus VõraFestil, mis on Eesti võimlemisliidu ning Eesti rahvatantsu ja rahvamuusika seltsi ühine algatus.

Kolmepäevane võimlemis- ja rahvatantsufestival ühendab liikumise, loovuse ja kultuuri. 2026. aastal toimub festival esimest korda Pärnus ning tähistab Eesti võimlemise 150 aasta juubelit ja Anna Raudkatsi 140. sünniaastapäeva.

Triatleet Märt Lääts rügab unistuste võistluse nimel

MIRELL PÕLMA

Kell näitab reedel kell 8.36, kui Sindist pärit, nüüd end Tammistes sisse seadnud triatleet Märt Lääts Pärnu lennujaamast pärast 24tunnist vahetust oma sulgkerge ratta sadulasse istub, koti selga vinnab ja vuhh-vuhh! Tervise Paradiisi ette pedaalib, et minna siinkirjutajaga koos jooksuringile. Et nädal pärast sportlikku usutlust startis ta Ironman 70.3 võistlusel Poolas Varssavis – ja võitis! –, oli mai lõpus koormus miinimumi tõmmatud.

„Praegu on kerge nädal, umbes kümme tundi tuleb kokku. Maksimum jääb 22 tunni kanti," vastab 64aastane trennisõltlasest vestluskaaslane, kes 1. jaanuaril 2016 tegi elus restardi: suitsud ja alkohol asendusid ujumise, rattasõidu ja jooksuga. Boonusena on sellest ajast kergliiklusteedele, basseinipõhja, terviseradadele ja jõusaali põrandale pudenenud kümmekond kilo.

„Mul sai elust kõriauguni: kogu aeg üks ja sama, ühed ja samad sõbrad, alati õlled ees. Keegi neist ei ole muutunud. Ega ma sõpru näengi vähe, vahel trehvab. Nädal tagasi käisin klassivenna matustel, paraku sellistel üritustel kohtumegi ..." nendib Lääts.

„Lihtsalt hakka pihta!"

Vahest seepärast ongi tal raske mõista inimesi, kes otsivad võimaluste asemel vabandusi, miks mitte sportima minna. „Kättevõtmise asi, hakka lihtsalt pihta!" julgustab Lääts, kes käib pidevalt rattaga, harvem joostes tööl, näpistades niimoodi aega oma suurele kirele – triatlonile.

Ise nimetab ta seda suisa haiguseks, sõltuvuseks. „Sa lihtsalt pead minema ja tahad ennast piitsutada. Maksad peale ka veel!" muigab Lääts, kel nüüdseks on välja kujunenud rütm: üks täispikk ja kaks poolpikka Ironmani aastas, sekka lühemaid triatlonivõistlusi ja vaimu virgutamiseks muud põnevat. Ta on käinud näiteks basseinis ujumisveterane kollitamas, et oma minekut vanade proffidega võrrelda. Nagu varemgi mahub tänavusse võistluskalendrisse võidupüha maraton.

Hiljuti avastas Lääts Lätis ränkraske maastikujooksu sarja Stirnu Buks, kus sel aastal kaasa lööb. „Jõulumäe küngastega ei anna seda võrreldagi: mõnest tõusust tuleb seal neljakäpukil üles roomata," tõdeb mees, kes naudib pikka pingutust, et mitte öelda ränka kannatamist, ja peab oma trumbiks tugevat vaimu.

Puhkamine aga, nagu eelnevast järeldada võib, on

FOTOD: ERAKOGU

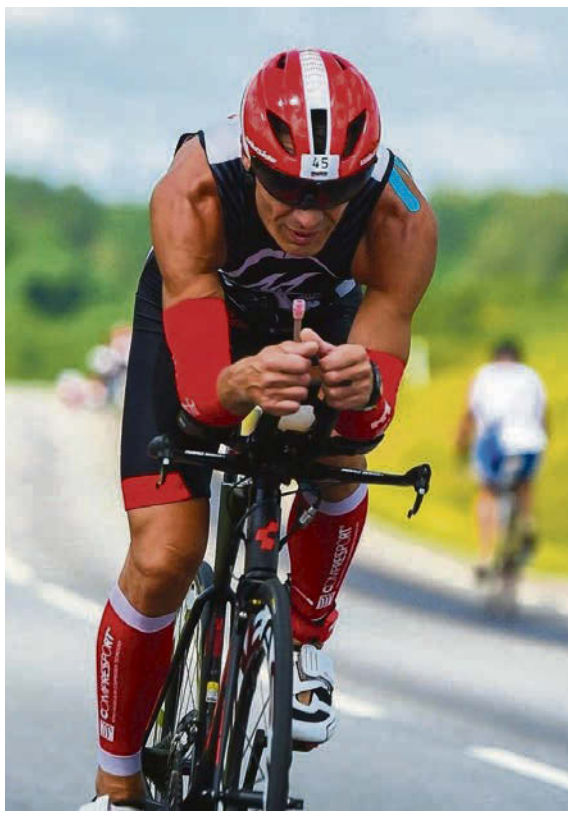

Märt Lääts rõhutab, et kiiver on korduvalt tema elu päästnud.

Märt Lääts võitis Ironman 70.3 Varssavis M65-vanuseklassis.

tema nõrk külg. „Elukaaslane valvab, et ma hooaja lõpus nende nädala-paari jooksul trenni ei läheks," mainib oma vanuserühmas nii kodu- kui välismaistel mõõduvõttudel arvukalt esikolmikukohti noppinud mees, kel Eestis konkurente napib.

Algul pole palju vaja

Õnneks pole kümnendi vältel suuri vigastusi ega kukkumisi ette tulnud. „Kolm-neli aastat tagasi Tartu Milli võistlusel kukkusin, kiirabi tuli, olin meelemärkuseta. Mul oli uus TT-ratas (aerodünaamiline eraldistardiratas, M. P.), millega ei osanud veel hästi sõita, hakkasin taskust geeli võtma ja kukkusin. Õnneks joogipunkti ees, kus oli kohe abi võtta," meenutab Lääts peapõrutuse ja marrastustega piirdunud ehmatust. „Kiiver on ikka elu päästnud, ilma selleta mind ei oleks."

Õppetunde ja lõbusaid seiku on kümne aastaga kogemuste pagasisse kogunenud küllaga. Teadupoolest on ratturitel jalatsid pedaalide küljes kinni ja see vajab harjumist, et õppida neid näiteks foori all peatudes klõps! lahti võtma. Esimese kuuga muutus see liigutus aga automaatseks ja maaühendust jäi aina vähemaks. On ka ette tulnud, et keset võiduväntamist lendavad joogipudelid rattaraami küljest ja pikal pingutusel hädavajalik turgutus pole enam käeulatuses. „Ega siis midagi, ootad joogipunkti," kehitab Lääts õlgu. Talle pole omane üle mõelda ega ilmaaegu pabistada. Küll kuidagi ikka saab!

Alustaval triatleedil soovitab Lääts varustust hankides mitte pööraseks minna: pruugitud kraam, eeldusel et see on terve ja heas korras, ajab asja ära. Spordihunti võtab muigama, kui algaja on endale 15 000eurose ratta ostnud ja siis temasugune veteran tuhiseb tollest nagu postist mööda. Sama lugu on hirmkallite süsiniktallaga jooksujalatsitega: kui pärast ujumis- ja rattamaratoni on jalg nii tönts, et kõnnid enamiku maad, kas on mõtet 200–300eurosed „isejooksvad" tossud soetada?

„Esimesel võistlusel on tähtis aega jõuda, et jääks positiivne tunne sellest," jagab ta soovitusi. „Isegi kui ees on mõni kiire jooksja, katsu ikka oma tempo leida, muidu on oht üle pingutada. Algul võib tunduda ratta pealt jooksma minna väga keeruline, aga pikapeale harjuvad jalad ära."

Kuigi eelkõige kannustavad Läätse kõrged kohad ja tulemuste parandamine, tunnistab ta, et võistlus käib siiski iseendaga. Indu igatahes jagub, keha annab küll aegajalt märku, aga püsib ühes tükis. „Tahaks veel 75selt Tallinna Ironmani teha," avab ta tulevikuplaane. Samuti küpseb südamesoov startida ühel päeval USAs Hawaiil triatloni maailmameistrivõistlustel. Nael kummi ja kivi kotti!

Täispikk Ironman:
- 3,8 km ujumist
- 180 km rattasõitu
- 42,2 km jooksu

Poolpikk Ironman:
- 1,9 km avavees ujumist
- 90 km rattasõitu
- 21,1 km jooksu

Tammiste metsarajalt spordimängude võitjaks

ANU NÕMM
TAMMISTE LASTEAED-ALGKOOLI LIIKUMISÕPETAJA

Lehekuu tõi Tammiste algkoolile kaks erilist spordisündmust: õpetajad ja õpilased kogunesid 14. mail Tammiste metsarajale kooli spordipäevale ning 20. mail sõitis kooli võistkond 51. Karu Kati – Karu Mati spordimängudele Vändrasse. Mõlemad üritused kandsid endas sõnumit „Liikumine ühendab, kasvatab ja loob elamusi".

Tammiste algkooli võistkond tõi Karu Kati – Karu Mati spordimängudelt rohkelt medaleid.

FOTO: ERAKOGU

Kooli spordipäev eristus tavapärasest staadionivõistlusest just looduslähedu se poolest, pakkudes õpilastele võimalust sportida metsas ja panna end erilistes tingimustes proovile. Teatevõistlused, jooksud ja liikumisülesanded muutsid päeva mänguliseks.

Teadupoolest suurendab värskes õhus viibimine söögiisu. Lõunasupp viis lausa keele alla: õpilased kiitsid sooja kõhutäit ning tänasid toiduhaldjas Kairitit ja kokatädisid maitsva toidu eest.

See ettevõtmine aitas õpilastel mõista, et sport ei tähenda ainult tulemusi ja võitu, vaid liikumine toob hea enesetunde, väärtustab sõprust ja üksteise toetamist. Just looduses toimuv tegevus annab võimaluse märgata, kui oluline on vaimse ja füüsilise heaolu tasakaal.

Mõni päev hiljem toimunud Karu Kati – Karu Mati spordimängud, mis on aastakümneid toonud kokku noori koolisportlasi, ei ole pelgalt võistlus, vaid tähendab teiste koolide õpilastega kohtumist ja tutvuste loomist. Suur tänu Pärnumaa spordiliidule korraldamast!

Teist aastat järjest tuli üldvõit Tammiste algkoolile, sedapuhku 698 punktiga. Järjepidev töö viib sihile ning noorele algkoolile annab võit julgust ja indu tulevikuks.

Kui metsarajal toimunud spordipäev keskendus rohkem liikumisrõõmule ja looduses tegutsemisele, siis Vändra spordimängud lisasid traditsiooni ja põlvkondi ühendava mõõtme.

Mõlemad sündmused näitasid, kui oluline roll on koolidel, õpetajatel ja kogukondadel, kujundamaks laste liikumisharjumusi.

Tammiste algkooli tabas Vändras medalisadu

51. Karu Kati – Karu Mati spordimängudel Vändras esindas kooli kaheksa sportlast: 4. klassist Jonas Aus, Rico Noormägi, Villem Väljamäe, Triinu Kaldoja, Helely Hunt ning 3. klassist Silvia Reek, Klaudia Hani, Evan Vender. Ühtlasi pälvis Tammiste kooli võistkond üldvõitja karika.

- Jonas Aus – pendelteatejooksu I koht, 60 m jooksu II koht, 800 m jooksu I koht
- Villem Väljamäe – pendelteatejooksu I koht, 60 m jooksu I koht, kaugushüppe I koht
- Rico Noormägi – pendelteatejooksu I koht, palliviske I koht, 60 m jooksu III koht, kaugushüppe II koht, 800 m jooksu II koht
- Triinu Kaldoja – pendelteatejooksu I koht, 60 m jooksu II koht, kaugushüppe II koht, palliviske II koht, 400 m jooksu II koht
- Helely Hunt – pendelteatejooksu I koht, 400 m jooksu III koht
- Klaudia Hani – pendelteatejooksu I koht, 60 m jooksu III koht, palliviske III koht
- Silvia Reek – pendelteatejooksu I koht, kaugushüppe III koht
- Evan Vender – pendelteatejooksu I koht

Sinilillemängud tõid noored spordisõbrad Sinti

MARLEN REIMANN
SINDI LASTEAIA LIIKUMISÕPETAJA

FOTO: SINDI LASTEAED

Sindi lasteaia esindus.

Sindi lasteaed võõrustas tänavu Pärnumaa lasteaedade Sinilille spordimänge, mis tõid kokku kaheksa lasteaia kõige sportlikumad ja tegusamad mudilased. Osalesid Are kooli Suigu lasteaed, Tammiste lasteaed-algkool, Tori, Vändra, Sindi ja Jänesselja lasteaed, Pärnu-Jaagupi lasteaed Pesamuna, Tootsi lasteaed-põhikool. Päev pakkus osalejatele liikumisrõõmu, põnevaid sportlikke katsumusi ja palju häid emotsioone.

Päev algas Sindi kirikupargis hoogsa võimlemisega. Seejärel pandi proovile laste kiirus ja vastupidavus 500 meetri maastikujooksus. Pärast jooksu sammuti rongkäigus Sindi gümnaasiumi staadionile, kus lapsi ootasid kuus põnevat tegevuspunkti. Kogu päeva vältel hoolitses hea tuju eest Lotte-raamatutest tuntud doktor Ave, kes jagas vajadusel nii „kiirusesüste“ kui ka „ravikomme“.

Lapsed said mõõtu võtta nii võistkonna- kui individuaalaladel. Võistkondlikel võeti mõõtu kettagolfis, rippumises ja pendelteatejooksus. Individuaalselt pandi aga proovile osavus, koordinatsioon ja vastupidavus hüppenööriga hüppamises, palli põrgatamises, hoota kaugushüppes ja 500 meetri maastikujooksus. Kogu päeva saatsid laste rõõmsad naeratused, sportlik hasart ja üksteise toetamine.

Pärast aktiivset päeva ootas osalejaid Sindi lasteaia kokkade valmistatud maitsev lõunasöök. Ühine eine andis võimaluse muljeid vahetada ja enne autasustamist veidi puhata.

Sinilille spordimängude üldvõitjaks krooniti Tammiste lasteaed-algkool. Palju õnne kõigile võitjatele ning suur tunnustus kõigile osalejatele, kes andsid endast parima ja muutsid päeva meeldejäävaks!

Südamlik tänu kuulub kogu Sindi lasteaia meeskonnale, kelle pühendumuse ja koostöö abil spordipäev õnnestus. Täname ka Sindi gümnaasiumi ja Pärnumaa spordiliitu hea koostöö eest! Eriline tänu kuulub Sipsikute rühma õpetajale Maarja Saarele, kes jäädvustas päeva eredamad hetked videopilti.

Sinilille spordimängud kinnitasid taas, et liikumine, koostöö ja sportlikud ülesanded pakuvad lastele rõõmu ning aitavad kujundada tervislikku eluviisi juba varasest east alates.

INDIVIDUAALALADE VÕITJAD

Hoota kaugushüpe
- Poisid: Remy Tagam (Tori lasteaed)
- Tüdrukud: Rosaly Strandberg (Jänesselja lasteaed)

Hüppenööriga hüppamine
- Poisid: Evan Juhansoo (Sindi lasteaed)
- Tüdrukud: Eliise Hiienurm (Suigu lasteaed)

Palli põrgatamine
- Poisid: Marlon Meier (Tammiste lasteaed-algkool)
- Tüdrukud: Marjatte Ojaperv (Tammiste lasteaed-algkool)

500 meetri maastikujooks
- Poisid: Lucas Saks (Sindi lasteaed)
- Tüdrukud: Grete Uudikas (Sindi lasteaed)

VÕISTKONNAALADE PARIMAD

Kettagolf

1. Jänesselja lasteaed (Rafael Timmer, Oliver Palk, Heston Aniste, Henry Jürimaa, Annabel Maasik, Taisi Tomson, Chanelle Kilm ja Rosaly Strandberg).

2. Sindi lasteaed (Frank Jakob Pikker, Kenneth Ahtma, Nicolas Kuritsõn, Johann Matias Norden, Sandra Jõepere, Kertli Parts, Lisandra Vilgas ja Loore Rohtla).

3. Vändra lasteaed (Adrian Välja, Remi Kiveste, Rohan Ruberg, Jasper Lehemets, Teele Roosmaa, Miina Ojala, Marie Esula ja Lisete Heinla).

Rippumine

1. Tammiste lasteaed-algkool (Timmo Anso, Liam Kallas, Marlon Meier, Roven Pilli, Keity Aidla, Maria Müürisepp, Lenna Tamar ja Marjatte Ojaperv).

2. Jänesselja lasteaed (Rafael Timmer, Oliver Palk, Heston Aniste, Henry Jürimaa, Annabel Maasik, Taisi Tomson, Chanelle Kilm ja Rosaly Strandberg).

3. Sindi lasteaed (Lucas Saks, Jarek Hõlm, Evan Juhansoo, Brandon Meriste, Brigitte Solovjev, Grete Uudikas, Arelia Põder ja Kristel Miil).

Pendelteatejooks

1. Sindi lasteaed (Lucas Saks, Jarek Hõlm, Evan Juhansoo, Brandon Meriste, Brigitte Solovjev, Grete Uudikas, Arelia Põder ja Kristel Miil).

2. Jänesselja lasteaed (Rafael Timmer, Oliver Palk, Heston Aniste, Henry Jürimaa, Annabel Maasik, Taisi Tomson, Chanelle Kilm ja Rosaly Strandberg).

3. Tammiste lasteaed-algkool (Timmo Anso, Liam Kallas, Marlon Meier, Roven Pilli, Keity Aidla, Maria Müürisepp, Lenna Tamar ja Marjatte Ojaperv).

VASTSÜNDINUD VALLAKODANIKUD

Renek Kauniste	25.05.2026
Lumilee Palok	01.05.2026
Adelia Liivaste	05.05.2026
Arabelle Mors	24.05.2026

Õnnitleme!

STATISTIKA

1.–31. mail 2026 sündis 4 last. Suri 15 inimest. Valda saabus 76 ja lahkus 32 inimest.
1. juuni 2026 seisuga on vallas 12 561 inimest: 6186 meest ja 6393 naist.

TEATED

TORI SOTSIAALMAJAS 22. juulil JUUKSUR, registreerimine tel 5340 8603 (Pamela).

Ostan kõiki Toyota marki SÕIDUKEID. Tel 5896 1576.

SÜNDMUSTE KALENDER

Laupäeval, 4. juulil

EAMETSA kodukohvikute päev.

Reedel, 10. juulil

Kell 20 Stefani SUVEKONTSERT Sauga Musta maja õuealal. Pilet 20 eurot, õpilastele 5 eurot müügil kohapeal. Šašlõkibaari ahvatlused Lindi vana kooli kohvikult. Info tel 510 5498.

Laupäeval, 11. juulil

Kell 12 Tori põrgu RATTASÕIT. Start Toris vallamaja aasal, distantsid 35 km ja 100 km. Lisainfo https://www.sportos.eu/ee/et/gravel-griner-estonia.

Pühapäeval, 12. juulil

Kell 14 Tori põrgu TRIATLON Tori vallamaja aasal. Laste duatlon, põrgu triatlon, teatetriatlon. Info ja registreerimine tori.spordiklubi@gmail.com, tel 5691 0009.

Reedel, 17. juulil

Kell 20 KONTSERT Tori kirikus, esinevad C-JAM ja Mad. Neli tšellot, üks hääl ja Metallica. Piletid Piletilevist.

Kolmapäeval, 29. juulil

Kell 19 Are PARGIJOOKS Are mõisapargis. Põhijooks 1,8 km või 3,6 km, lastejooks 400 m kuni 6aastastele.

Vaata lisa: www.torivald.ee/sundmused

Jänesselja lasteaed kuulutab välja konkursi

LIIKUMISÕPETAJA (kvalifikatsiooninõue: kõrgharidus) ametikoha täitmiseks.

Tule meie lasteaeda tööle! Esita oma CV ja motivatsioonikiri hiljemalt 30.06.2026 aadressil juhiabi@janesselja.ee.

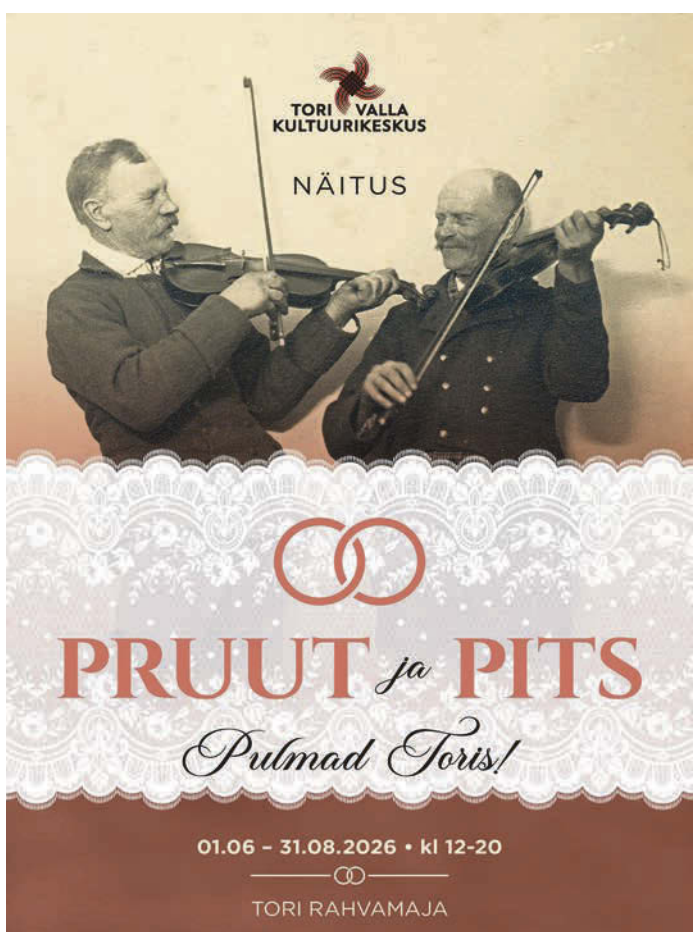

TORI VALLA NOORTEKESKUSTE LAHTIOLEKUAJAD SUVEL

1. JUUNI – 31. AUGUST

ARE NOORTEKESKUS	E–R 12–18 (suletud 29. juuni – 2. august)
SINDI NOORTEKESKUS	E–R 12–18 (suletud 29. juuni – 2. august)
SUIGU NOORTETUBA	E–R 13–17 (suletud 29. juuni – 2. august)
SAUGA NOORTEKESKUS	E–R 12–18

TORI VALLA RAAMATUKOGUDE LAHTIOLEKUAJAD SUVEL

1. juuni – 31. august

ARE RAAMATUKOGU E–R 11–18 (kinni 6. juuli – 2. august)

SAUGA RAAMATUKOGU E–R 11–18 (kinni 6. juuli – 31. juuli)

SINDI RAAMATUKOGU E 11–18; T–R kell 10–17

SUIGU RAAMATUKOGU E 15–19; T–R 11–17 (kinni 6. juuli – 2. august)

TORI RAAMATUKOGU E–R 10–17 (kinni 6. juuli – 26. juuli)

URGE RAAMATUKOGU kuni 16. juuni T 14–18

TAMMISTE VÄLISTEENINDUSPUNKT K 9–15; N 9–17 (kinni 1. juuli – 3. august)

Tori Valla Teataja

Väljaandja: Tori vallavalitsus
Aadress: Pärnu mnt 12, Sindi, Tori vald, 86705 Pärnumaa
E-post: tori@torivald.ee
Toimetaja: Mirell Põlma
e-post: ajaleht@torivald.ee
Küljendus: OÜ Hansaprint, trükk: AS Printall

Leht ilmub üks kord kuus. Tiraaž on 5646 eksemplari ja see jagatakse Tori valla postkastidesse tasuta.
Toimetus ootab kaastöid ja reklaame e-posti aadressile ajaleht@torivald.ee 8. kuupäevaks.
Toimetusel on õigus vajadusel kaastöid lühendada ja redigeerida. Toimetus ei vastuta kuulutuste sisu eest.

MEIE HULGAST ON LAHKUNUD

Jaan Kalden	05.07.1934–09.05.2026
Ain Martin	09.07.1941–30.05.2026
Jaan Piile	25.07.1944–11.05.2026
Mihkel Toots	27.02.1947–23.05.2026
Arvo Pille	26.09.1947–01.05.2026
Aleksander Štoppel	01.01.1956–27.05.2026
Heiki Mölder	14.12.1958–11.05.2026
Uno Pärn	11.08.1962–13.05.2026
Sergei Boženetski	13.09.1962–21.05.2026
Adele Lehtpuu	04.08.1933–14.05.2026
Milvi-Mare Lee	07.06.1937–15.05.2026
Elvi Aren	23.12.1939–28.05.2026
Mare Järve	16.04.1945–30.05.2026
Zinaida Borzova	15.01.1958–04.05.2026
Signe Tang	21.05.1967–12.05.2026